Heleco

Pres-organo de:
Astura Esperanto-Asocio

Numero 75 | Decembro 1999

Adreso de A.E.A.
Strato Begoña, 25
33206 - GIJON
Telefon-numero: 5 34 19 18

Dirección de A.E.A.
Calle Begoña, 25
33206 - GIJON
Teléfono: 5 34 19 18

Enhavo	Paĝo	Contenido

La enhavo de la tekstoj de ĉi tiu revuo ne esprimas la oficialan opinion de A.E.A. Pri ili respondecas la verkintoj mem.

El contenido de los textos de esta revista no expresa la opinón oficial de A.E.A. De ellos responden sus autores.

Leĝa Registro, n-ro 0/319/85

Depósito Legal, número 0/319/85

La problemo de HELECO

Jes, la numeroj de nia revuo preskaŭ ĉiam estis eldonitaj malfrue, foje eĉ tre malfrue. Sed ĉi-foje ni vere troigis. La antaŭa numero de HELECO aperis jam... antaŭ kelkaj jaroj! Ŝajnas ke ni pretersuperis ĉiun ajn rekordon je malfruiĝo. Tial, ni pensas, ni ŝuldas ian eksplikon al niaj legantoj. Eble iuj pensis ke nia E-Grupo disfalis kaj malaperis, kio, ja, tute ne estas stranga okazaĵo en la Esperantista movado.

Sed ne estis tia nia kazo. **Astura Esperanto Asocio** daŭre pluekzistis kaj normale rolis en sia aktivado favore al la disvastigo de la Internacia Lingvo. Ni organizis E-kursojn kaj partoprenis en aliaj aranĝoj, kiel la **Festo de la Lingvoj**, pri kiu ni informas en ĉi tiu revuo. Nur la eldonado de nia presorgano, la revuo HELECO, ne estis "en ordo". La kialo estis ke, iamaniere, estis problemoj en la farado de la revuo. Publikigeblaj kaj publikigindaj materialoj ne mankis; tiu, ja, ne estis la problemo. Ankaŭ ne mankis al ni personoj pretaj okupiĝi pri tiu ĉi tasko de eldonado de la revuo, nek teknikaj iloj por la preparado de la revuaj folioj: pluraj estraranoj de nia E-Grupo posedas komputerojn taŭgajn por la preparado de la foliaj kliŝoj.

La problemo estis, kaj daŭre estas, precize, la definitiva amas-presado de la folioj. Ni ne disponas je propra konvena fotokopiilo. Mendi la fotokopiadon aŭ presadon al presejoj rezultas tro multekosta por la budĝeto de nia E-rondo. Tiurilate, ĝis nun ni ĝuis la helpon de la institucio (Katedro «Jovellanos") en kiu enkadriĝas nia Asocio, sed malfeliĉe la fotokopiilo de tiu centro ne estas sufiĉe bonkvalita por tiu laboraĵo, kaj foje la rezulto ne estas bona. Konkrete, la fotokopiado de la antaŭa numero de nia revuo estis vera fuŝaĵo.

De tiam ni intencis akiri nian propran kopiadmaŝinon kaj tiucele ni klopodis atingi ian subvencion. Sed tute restis vanaj niaj demarŝoj. En la Gijona urbodomo oni informis al ni afable ke ne estas subvencioj por tiaj aĵoj. Strange, en nia urbo multaj ĉiutipaj asocioj, eĉ la sporto-kluboj, ricevas monhelpon el tiu urba institucio, sed tamen kultura asocio de ĝenerala intereso kia Esperanto-Grupo ne sukcesis atingi subvencion por akiri iun necesan ilon. Ĉi tiu detalo iamaniere atestas pri la naturo de la socio en kiu ni vivas kaj devas peni por nia celo.

La problemo de HELECO

Sí, los números de nuestra revista casi siempre aparecen con retraso, a veces con demasiado retraso. Pero esta vez nos pasamos de verdad. El número anterior de HELECO apareció ya... ¡hace varios años! Parece que batimos todos los records de retraso. Por eso pensamos que debemos dar alguna explicación a nuestros lectores. Quizá algunos llegaron a pensar que nuestro grupo esperantista decayó y desapareció, lo que, por otra parte, no es nada raro que ocurra en el movimiento Esperantista.

Pero no fue tal nuestro caso. La **Asociación Asturiana de Esperanto** siguió existiendo y funcionando normalmente en su actividad por la difusión de la Lengua Internacional. Organizamos cursos de Esperanto y tomamos parte en otras actividades, como la **Fiesta de las Lenguas**, de la que informamos en esta revista. Sólo la edición de nuestro órgano de prensa, la revista HELECO, no estuvo "en orden". El motivo fue que, de alguna manera, hubo problemas en la elaboración de la revista. Materiales adecuados y dignos de publicación no faltaron; ese no fue ciertamente el problema. Tampoco carecimos de personas dispuestas a ocuparse de esta tarea de edición de la revista, ni de instrumentos técnicos para la preparación de las hojas de la revista: varios miembros de la directiva del Grupo de Esperanto disponen de ordenadores apropiados para la preparación de los clichés u hojas originales.

El problema fue, y sigue siendo, precisamente, la impresión final de las páginas. No disponemos de una fotocopiadora propia adecuada. Encargar el trabajo a una imprenta resulta demasiado caro para el presupuesto de nuestra asociación. Para esa función, hasta la fecha disfrutamos de la ayuda de la institución (Cátedra «Jovellanos") en la que se encuadra nuestra Asociación, pero lamentablemente la fotocopiadora de ese centro no es apropiada para ese trabajo, y a veces el resultado ne es de la necesaria calidad. Concretamente, la impresión del número anterior de la revista fue un verdadero desastre.

Desde entonces intentamos adquirir nuestra propia fotocopiadora y a ese fin intentamos conseguir alguna subvención. Pero fueron totalmente vanas nuestras gestiones. En el Ayuntamiento de Gijón se nos informó muy afablemente que no hay subvenciones para ese tipo de cosas. Paradógicamente, en nuestra ciudad muchas asociaciones de todo tipo, incluso deportivas, reciben tales ayudas de esa institución municipal, pero sin embargo una asociación cultural de interés general como un Grupo Esperantista no consiguió una subvención por adquirir un instrumento que necesita. Este detalle atestigua de algún modo acerca de la naturaleza de la sociedad en la que nos toca vivir y penar por nuestro objetivo.

Manifesto de Prago

de la movado por la internacia lingvo **Esperanto**

*Elaborita kaj aprobita en la 81a Universala Kongreso de **Esperanto** - 1996 en Prago.*

Ni, anoj de la tutmonda movado por la progresigo de Esperanto, ***direktas*** ĉi tiun manifeston al ĉiuj registaroj, internaciaj organizaĵoj, kaj homoj de bona volo, ***deklaras*** nian intencon firmvole plu labori por la celoj ĉi tie esprimitaj, kaj ***invitas*** ĉiun unuopan organizaĵon kaj homon aliĝi al nia strebado.

Lanĉita en 1887 kiel projekto de helplingvo por internacia komunikado, kaj rapide evoluinta en vivoplenan, nuancoriĉan lingvon, Esperanto jam de pli ol jarcento funkcias por kunligi homojn trans lingvaj kaj kulturaj baroj. Intertempe la celoj de ĝiaj parolantoj ne perdis gravecon kaj aktualecon. Nek la tutmonda uzado de kelkaj naciaj lingvoj, nek progresoj en la komunikadtekniko, nek la malkovro de novaj metodoj de lingvo-instruado verŝajne realigos jenajn principojn, kiujn ni konsideras esencaj por justa kaj efika lingva ordo.

1. **Demokratio**. Komunika sistemo kiu tutvive privilegias **iujn** homojn sed postulas de aliaj ke ili investu jarojn da penoj por atingi malpli altan gradon de kapablo, estas fundamente maldemokratia. Kvankam, kiel ĉiu lingvo, Esperanto ne estas perfekta, ĝi ege superas ĉiun rivalon en la sfero de egaleca tutmonda komunikado.

Ni asertas ke lingva malegaleco sekvigas komunikan malegalecon je ĉiuj niveloj, inkluzive de la internacia nivelo. Ni estas movado por demokratia komunikado.

2. **Transnacia edukado.** Ĉiu etna lingvo estas ligita al difinita kulturo kaj naci(ar)o. Ekzemple, la lernejano kiu stu-

Manifiesto de Praga

del movimiento por la lengua internacional **Esperanto**

*Elaborado y aprobado en el 81 Kongreso Universal de **Esperanto** - 1996, en Praga.*

Nosotros, participantes en el movimiento mundial para el progreso del Esperanto, **dirigimos** este Manifiesto a todos los gobiernos, organizaciones internacionales y hombres de buena voluntad, **declaramos** nuestra firme intención de continuar trabajando hacia los objetivos aquí expresados, e **invitamos** a todas las organizaciones e individuos a adherirse a nuestra lucha.

Propuesto en 1887, como proyecto de lengua auxiliar para la comunicación internacional, y evolucionando rápidamente como una lengua llena de vida y de matices expresivos, el Esperanto desde hace ya más de un siglo, funciona para unir a los seres humanos más allá de las barreras lingüísticas y culturales. Entre tanto, los objetivos de sus cultivadores no han perdido ni importancia ni actualidad. Ni el uso internacional de algunas lenguas nacionales, ni los progresos en la tecnología de la comunicación, ni el descubrimiento de nuevos métodos de instrucción lingüística, aparentemente harán realidad los siguientes principios que consideramos esenciales para un ordenamiento lingüístico justo y eficaz.

1. **Democracia.** El sistema de comunicación, que favorece para toda la vida a ciertos seres humanos, pero exige de otros que inviertan años de esfuerzo para alcanzar menor grado de capacidad, es fundamentalmente antidemocrático. Aunque, como cualquier lengua, el Esperanto no es perfecto, supera grandemente a todos sus competidores en el campo de la comunicación mundial.

Nosotros afirmamos que a la desigualdad lingüística la sigue la desigualdad en comunicación a todos los niveles, incluido el internacional. Nosotros formamos un movimiento en favor de la comunicación democrática.

2. **Educación sin fronteras.** Toda lengua étnica está ligada a una cultura definida y a una

das la anglan lernas pri la kulturo, geografio kaj politiko de la anglalingvaj landoj, precipe Usono kaj Britio. La lernejano kiu studas Esperanton lernas pri mondo sen limoj, en kiu ĉiu lando prezentiĝas kiel hejmo.

Ni asertas ke la edukado per iu ajn etna lingvo estas ligita al difinita perspektivo pri la mondo. Ni estas movado por transnacia edukado.

3. **Pedagogia efikeco.** Nur malgranda procentaĵo el tiuj kiuj studas fremdan lingvon, ekmastras ĝin. Plena posedo de Esperanto eblas eĉ per memstudado. Diversaj studoj raportis propedeŭtikajn efikojn al la lernado de aliaj lingvoj. Oni ankaŭ rekomendas Esperanton kiel kernan eron en kursoj por la lingva konsciigo de lernantoj.

Ni asertas ke la malfacileco de la etnaj lingvoj ĉiam prezentos obstaklon por multaj lernantoj, kiuj tamen profitus el la scio de dua lingvo. Ni estas movado por efika lingvoinstruado.

4. **Plurlingveco.** La Esperanto-komunumo estas unu, el malmultaj mondskalaj lingvokomunumoj kies parolantoj estas senescepte du- aŭ plurlingvaj. Ĉiu komunumano akceptis la taskon lerni almenaŭ unu fremdan lingvon ĝis parola grado. Multokaze tio kondukas al la scio de kaj amo al pluraj lingvoj kaj ĝenerale al pli vasta persona horizonto.

Ni asertas ke la anoj de ĉiuj lingvoj, grandaj kaj malgrandaj, devus disponi pri reala ŝanco por alproprigi duan lingvon ĝis alta komunika nivelo. Ni estas movado por la provizo de tiu ŝanco.

5. **Lingvaj rajtoj.** La malegala disdivido de potenco inter la lingvoj estas recepto por konstanta lingva malsekureco, aŭ rekta lingva subpremado, ĉe granda parto de la

nación o grupo de naciones. Por ejemplo, el estudiante de inglés, aprende acerca de la cultura, la geografía y la política de los países de habla inglesa, principalmente de los Estados Unidos y de la Gran Bretaña. El estudiante que se dedica al Esperanto aprende acerca de un mundo sin fronteras, en el que cada país se presenta como el suyo propio.

Nosotros afirmamos que la educación, mediante cualquier lengua nacional, está ligada a una perspectiva definida del mundo. Nosotros somos un movimiento en favor de una educación sin fronteras.

3. **Eficacia pedagógica.** Sólo un pequeño porcentaje de los que estudian una lengua extranjera llegan a dominarla. En cambio, es posible poseer plenamente el Esperanto aún por autoinstrucción. Mediante diversos estudios se ha demostrado la eficacia del Esperanto para aprender otras lenguas. También se recomienda el Esperanto como parte esencial en cursos para la sensibilización lingüística de los estudiantes.

Nosotros afirmamos que la dificultad de las lenguas nacionales siempre será un obstáculo para muchos estudiantes, los que, no obstante, se beneficiarían del conocimiento de una segunda lengua. Nosotros somos un movimiento en favor de la enseñanza eficaz de las lenguas.

4. **Diversidad lingüística.** La comunidad esperantista es una de las pocas cuyos hablantes poseen sin excepción dos o más lenguas. Cada miembro de la comunidad aceptó la tarea de aprender por lo menos una lengua extranjera a nivel oral. En muchas ocasiones esto lleva al conocimiento y al amor hacia varias lenguas, así como a un horizonte personal más amplio.

Nosotros afirmamos que los hablantes de cualquier lengua, no importa cual sea su grado de difusión, deberían tener la oportunidad real de aprender una segunda lengua hasta un alto nivel de comunicación. Nosotros somos un movimiento para favorecer dicha posibilidad.

5. **Derechos de las lenguas.** La desigual división de poder entre las lenguas, es una re-

monda loĝantaro. En la Esperanto-komunumo, la anoj de lingvoj grandaj kaj malgrandaj, oficialaj kaj neoficialaj, kunvenas sur neŭtrala tereno, dank' al la reciproka volo kompromisi. Tia ekvilibro inter lingvaj rajtoj kaj respondecoj liveras precedencon por evoluigi kaj pritaksi aliajn solvojn al la lingva malegaleco kaj lingvaj konfliktoj.

Ni asertas ke la vastaj potencodiferencoj inter la lingvoj subfosas la garantiojn, esprimitajn en tiom da internaciaj dokumentoj, de egaleca traktado sendistinge pri la lingvo. Ni estas movado por lingvaj rajtoj.

6. **Lingva diverseco.** La naciaj registaroj emas konsideri la grandan diversecon de lingvoj en la mondo kiel baron al komunikado kaj evoluigo. Por la Esperanto-komunumo, tamen, la lingva diverseco estas konstanta kaj nemalhavebla fonto de riĉeco. Sekve, ĉiu lingvo, kiel ĉiu vivaĵospecio, estas valora jam pro si mem kaj inda je protektado kaj subtenado.

Ni asertas ke la politiko de komunikado kaj evoluigo, se ĝi ne estas bazita sur respekto al kaj subteno de ĉiuj lingvoj, komdamnas al formorto la plimulton de la lingvoj de la mondo. Ni estas movado por lingva diverseco.

7. **Homa emancipiĝo.** Ĉiu lingvo liberigas kaj malliberigas siajn anojn, donante al ili la povon komuniki inter si, barante la komunikadon kun aliaj. Planita kiel universala komunikilo, Esperanto estas unu el la grandaj funkciantaj projektoj de la homa emancipiĝo - projekto por ebligi al ĉiu homo partopreni kiel individuo en la homara komunumo, kun firmaj radikoj ĉe sia loka kultura kaj lingva identeco, sed ne limigite de ili.

Ni asertas ke la ekskluziva uzado de naciaj lingvoj neeviteble starigas barojn al la liberecoj de sinesprimado, komunikado kaj asociiĝo. Ni estas movado por la homa emancipiĝo.

ceta para la constante inseguridad lingüística o de directa supresión lingüística para gran parte de la población mundial. En la comunidad esperantista los hablantes de lenguas, mucho o poco difundidas, oficiales y no oficiales, se reúnen en un terreno neutral gracias a una voluntad de compromiso recíproco. Tal equilibrio entre los derechos y responsabilidades de las lenguas permite la evolución y la valoración de otras soluciones para la desigualdad lingüística y para los conflictos originados entre lenguas.

Nosotros afirmamos que las grandes diferencias de poder entre las lenguas sepultan las garantías, expresadas en tantos documentos internacionales, sobre el trato igualitario e indiscriminado para las lenguas. Nosotros somos un movimiento por los derechos de las lenguas.

6. **Diversidad lingüística.** Los gobiernos nacionales tienden a considerar la gran diversidad lingüística como barrera para la comunicación. Sin embargo, para la comunidad esperantista, la diversidad lingüística es una fuente constante de riqueza. Por consiguiente, la lengua como todo ser vivo, es valiosa por sí misma y digna de protección.

Nosotros afirmamos que la política de comunicación si no se fundamenta en el respeto y en el apoyo a todas las lenguas, condena a la extinción a la mayoría de las lenguas del mundo. Nuestro movimiento está por la diversidad lingüística.

7. **Emancipación de los seres humanos.** Toda lengua libera y esclaviza a sus usuarios al darles el poder para comunicarse entre si y bloquear la comunicación con otros. El Esperanto, concebido como medio de comunicación internacional es uno de los grandes proyectos en pro de la emancipación humana que permite a cada individuo participar como tal en la sociedad humana, con raíces firmes en su propia cultura y su identidad lingüística, pero no limitado por ellas.

Nosotros afirmamos que la utilización exclusiva de lenguas nacionales pone barreras a las libertades de expresión, comunicación y asociación. Nosotros somos un movimiento en pro de la emancipación humana.

PREĜO DE LA ARBO

Vi, kiu levas kontraŭ mi vian armitan brakon, antaŭ ol damaĝi min MEDITU!

Dio helpas min kreski sen ĝeni al vi.

Mi estas la amika ombro, kiu ŝirmas al vi de la suno.

Miaj floroj kaj fruktoj utilas por via amuzo.

La arbaro, kie mi loĝas estas fonto de sano, plezuro kaj beleco.

Kiam vi vendas mian lignon, vi solvas viajn monajn malfacilajojn.

Mi estas la ŝparmonujo por viaj ŝparoj.

Miaj folioj donas nutrajojn por via brutaro kaj sterkon por via kamparo.

Kiam vi branĉtondos min, ne kripligu min, faru ĝin delikate kaj saĝe, ne ambiciu nur mian lignon.

La papero de via jurnalo kaj eble viaj vestajoj estas faritaj el la arbo.

Mi estas la trabo kiu subtenas la tegmenton de via domo; la tabuloj de via tablo kaj la lito kie vi ripozas.

Kiam vi mortos, en formo de ĉerko, vi daŭrigos bezonante min.

Mi estas la tenilo de viaj laboriloj, pere de miaj branĉoj vi ekbruligas vian fajrujon kaj vi bakas la panon.

Hororas min la fajro!, mi estas via plej fidela kaj bona amiko, se vi amas min, kiel mi meritas,

DEFENDU MIN!

Aŭtoro:
D-ro Avelino González Fernández

PLEGARIA DEL ÁRBOL

Tú, que levantas contra mi tu brazo armado, antes de hacerme mal ¡Reflexiona!

Dios me ayuda a crecer sin molestarte.

Soy la sombra amiga que te proteje del sol.

Mis flores y frutos sirven para tu recreo.

El bosque en que vivo es fuente de salud, deleite y belleza.

Cuando vendes mi madera, remedias apuros.

Soy la hucha de tus ahorros.

Mis hojas dan esquilmo para tu ganado y abono para tus campos.

Cuando me podes no me mutiles, hazlo con cariño y con inteligencia, no busques sólo mi leña.

El papel de tu periódico sale del árbol, y también puedo vestirte.

Soy la viga que soporta el techo de tu casa, las tablas de tu mesa y la cama donde reposas.

Cuando mueras, en forma de ataúd, seguiras necesitándome.

Soy el mango de tus herramientas, con mis ramas enciendo tu hogar y cueces el pan.

!Tengo horror al fuego¡ soy tu más fiel y mejor amigo, si me amas como merezco,

!DEFIÉNDEME¡.

Autor:
Dr. Avelino González Fernández

NECESO JE INTERNACIA LINGVO TRA LA HISTORIO

*La teksto de tiu ĉi artikolo apartenas al prelego de Doktorino María José Álvarez Faedo okaze de la aktoj okazigitaj de la Esperantista Grupo **ANTAŬEN** de Avilés por festi la Zamenhofan tagon de la jaro 1995.*

Tra ĉiuj periodoj de la homara historio, ekde kiam la divers-lingvaj popoloj komencis interrilati, la lingvaj malfacilaĵoj eble evidentiĝis kiel baro por iliaj rilatoj.

Preterlasante la primitivan komprenig-manieron per gestoj, kio, eĉ en nia "klera kaj tre civiliza epoko", devas ofte uzi la plej instruitaj personoj eksterlande aŭ for de la propra aŭtonoma komunumo, por komuniki la plej elementajn bezonojn, la problemo solviĝis tra la jarcentoj, almenaŭ parte, alimaniere. En diversaj historiaj epokoj, sub la influo de la politikaj kaj kulturaj eventoj, oni uzis diversajn hegemoniajn lingvojn, ofte dum longa tempo kaj en vastaj teritorioj, kiel instrumento de komunikado sur aliaj lingvoj kaj regionaj dialektoj[1].

Dum jarcentoj, tia rolo estis plenumita de la ĉinia literatura lingvo, kreita surbaze de la pekina dialekto, nuntempe en intensa disvolviĝ-procezo. En la teritorio de tiu-ĉi granda lando ekzistis samtempe multenombraj lingvoj kaj dialektoj, tre malsimilaj unu de la aliaj, kiuj diferencas de la oficiala lingvo ne nur pri fonetiko, sed ankaŭ pri leksikono, kaj, parte, ec pri gramatiko. La ĉina skribarto, konata ekde la XIVa jarcento antaŭ nia Erao, kaj poste disvastigita al Japanio, Koreujo kaj Vjetnamio, estis iam potenca ilo por diskonigo de la ĉinia kulturo, kaj komunika instrumento inter la lingvaj rimedoj.

Simila rolo plenumis la greka lingvo ***koine***, formita de miksaĵo de grekaj dialektoj, estante ĉefa bazo la jonia lingvo. Aleksandro la Granda igis tiun novan lingvon komuna en la landoj konkeritaj de sia armeo (334-324 a. K.). Ĝi devenis oficiala lingvo de kelkaj regnoj dum la helenisma epoko kaj, dum kelkaj jarcentoj, oni uzis ĝin kiel komuna lingvo super multenombraj lingvoj de la Adriatika maro ĝis la interno de Asio, de la Norda Afriko ĝis la regionoj ĉirkaŭ la Nigra maro. Poste, la greka lingvo estis, en Mezepoko, dum multaj jarcentoj, la oficiala lingvo de Bizancio. Tiusence, fariĝis pli grava la latina lingvo, deve-

NECESIDAD DE UNA LENGUA INTERNACIONAL A TRAVÉS DE LA HISTORIA

*El texto de este artículo pertenece a una conferencia de la Doctora. Dña. María José Álvarez Faedo con ocasión de los actos organizados por el Grupo Esperantista **ANTAŬEN** de Avilés para celebrar el día de Zamenhof del año 1995.*

A lo largo de todos los períodos de la historia de la humanidad, desde cuando comenzaron a relacionarse entre sí los pueblos con lenguas diferentes, las dificultades lingüísticas seguramente se evidenciaron como una barrera para sus relaciones.

Dejando de lado el primitivo sistema de comprensión por medio de gestos, que, incluso en nuestra "culta y muy civilizada época", deben a menudo usar las personas más instruidas fuera de su país e incluso fuera de su comunidad autónoma, para comunicar las necesidades más elementales, el problema se resolvió a lo largo de los siglos, almenos parcialmente, de otras maneras. En diversas épocas históricas, bajo la influencia de los eventos políticos y culturales, se usaron diversas lenguas hegemónicas, a menudo durante largo tiempo y en extensos territorios, como instrumento de comunicación sobre otras lenguas y dialectos regionales.

Durante siglos, ese papel fue desempeñado por la lengua china literaria, creada sobre la base del dialecto pequinés, actualmente en un proceso de desarrollo intensivo. En el territorio de ese gran país coexistían numerosas lenguas y dialectos, muy diferentes unos de otros, que se diferenciaban de la lengua oficial no sólo en la fonética, sino también en el léxico, y, parcialmente, incluso en la gramática. El arte de la escritura china, conocido desde el siglo XIV antes de nuestra Era, y después extendido al Japón, Corea y Vietnam, fue en algún momento un potente instrumento para divulgar la cultura china, y un instrumento de comunicación entre los recursos lingüísticos.

Cumplió una función similar la lengua griega ***koine***, formada por una mezcla de dialectos griegos, siendo la base principal la lengua jónica. Alejandro Magno hizo a esa nueva lengua común en los países conquistados por su ejército (334-324 a. C.). Llegó a ser lengua oficial de algunos reinos durante la época helenística y, durante algunos siglos, se la usó como lengua común sobre numerosos idiomas desde el mar Adriático hasta el interior de Asia, desde el Norte de África hasta las regiones en torno al mar Negro. Después, la lengua griega fue, en la Edad

na el Lacio (Latium), aŭ, pli ĝuste, de la patricioj de la urbo de Romo, riĉiĝinta per alportaĵoj de la venkitaj lingvoj. Ekde Romo, ĝi disvastiĝis al la apudaj teritorioj, poste, ĝi superregis la aliajn Italajn lingvojn kaj, finfine, la Romaj legioj starigis ĝin en la tuta okcidenta mondo. Multenombraj lingvoj kaj dialektoj estis uzitaj en tiom vasta teritorio, sed la latina lingvo elstaris kiel oficiala lingvo, kaj estis samtempe la lingvo de la kulturo, la komerco kaj la intertribaj rilatoj en la sino de la Imperio.

Kiam, je la 5a jarcento, la Okcidenta Imperio falis sub la ĉiondetruaj atakoj de la barbaroj, la latina lingvo ne plu estis la oficiala lingvo de la ŝtato, sed ĝi ne malaperis. Sub la formo de Mezepoka Latina lingvo ĝi daŭre pluekzistis kiel lingvo de la superregantaj klasoj. Dum kelkaj pliaj jarcentoj, ĝi estis la lingvo de la nobelaro, de la eklezio, de la scienco, de la diplomatio, kaj ĝenerale, de la kulturo. Saman aŭ tre similan rolon havis, dum tiu historia epoko, ankaŭ aliaj lingvoj: la araba lingvo, je la periodo de progreso de la araba kulturo dum Mezepoko, kaj hodiaŭ, en formo de literatura lingvo, kiel kultura kaj politika ligilo de la popoloj parolantaj diversajn arabajn dialektojn; la turka lingvo, kiu post la permilitaj konkeroj far' de la Sublima Pordo enmetiĝis profunde en Eŭropo kaj lasis tie multajn postsignojn, precipe en la balkanaj lingvoj; la hispana, portugala, angla kaj franca lingvoj, kiuj disvastiĝis dum la koloniisma epoko kaj post aliaj konkeroj, kiu okazigis tion ke, nuntempe, ili estas oficialaj lingvoj de sendependaj ŝtatoj; la rusa lingvo, ne nur sub la caroj, sed ankaŭ en Sovetio, kaj nun en la diversaj ŝtatoj rezulte de la sovetia dismembriĝo; al ĉiuj ĉi lingvoj oni devas aldoni la germanan, italan, nederlandan kaj aliajn literaturajn lingvojn en diversaj teritorioj.

En ĉiuj ĉi ekzemploj, la menciitaj lingvoj ĝuis/as la apogon de definitaj politikaj fortoj, ĝenerale eĉ surbaze de la militista povo, sed ankaŭ de la ekonomia dinamiko kaj de la kultura disvastigado. La fakto ke malsamtrunkaj lingvoj akiris kaj perdis, tra la historio, tiom privilegian pozicion, klare montras ke ilia interna strukturo, per si mem, havis nenian decidigan signifon en ĉi tiu procezo. Principe, iuj lingvo povis ludi tiun rolon aŭ esti adaptita, kun relativa rapideco, por plenumi ĝin kiel atestas la kazo de la nuna disvolviĝo de oficialaj lingvoj en multaj novaj ŝtatoj, ekzemple Israelo aŭ Indonezio. Ŝajnas utile rimarkigi ke, ĝenerale, oni uzis/as la oficialajn

media, durante muchos siglos, la lengua oficial de Bizancio.

En ese sentido, se hizo más importante el latín, procedente del Lacio (Latium), o más exactamente, de los patricios de la ciudad de Roma, enriquecida por aportaciones de las lenguas vencidas. Desde Roma, se extendió a los territorios contiguos, después, dominó a las otras lenguas italianas y, finalmente, las legiones romanas la establecieron en todo el mundo occidental. Numerosas lenguas y dialectos eran usados en tan extenso territorio, pero el latín sobresalió como idioma oficial, y fue a la vez la lengua de la cultura, el comercio y las relaciones entre las tribus en el seno del Imperio.

Cuando, en el siglo V, el Imperio Occidental cayó bajo los demoledores ataques de los bárbaros, el latín ya no siguió siendo la lengua oficial del Estado, pero no desapareció. Bajo la forma de Latín Medieval siguió existiendo como lengua de las clases dominantes. Durante algunos siglos más, fue la lengua de la nobleza, de la Iglesia, de la ciencia, de la diplomacia, y generalmente, de la cultura. La misma o muy similar función tuvieron, durante esa época histórica, también otras lenguas: el árabe, en el período de auge de la cultura árabe durante la Edad Media, y actualmente, en forma de lengua literaria, como lazo de unión política y cultural de los pueblos que hablan diversos dialectos árabes; el turco, que tras las conquistas militares realizadas por la Sublime Puerta se introdujo profundamente en Europa y dejó allí una marcada influencia, principalmente en las lenguas balcánicas; el español, portugués, inglés y francés, que se extendieron durante la época colonial y tras otras conquistas, lo cual trajo consigo que, actualmente, sean lenguas oficiales de Estados independientes; el ruso, no sólo bajo los zares, sino también en la Unión Soviética, y actualmente en los diversos Estados resultantes del desmembramiento soviética; a todas estas lenguas se debe añadir el alemán, el italiano, el holandés y otras lenguas literarias en diversos territorios.

En todos estos ejemplos, las lenguas mencionadas gozaron y gozan del apoyo de fuerzas políticas definidas, generalmente incluso sobre la base del poder militar, pero también de la dinámica económica y de la difusión cultural. El hecho de que idiomas pertenecientes a distinto tronco adquirieron y perdieron, a lo largo de la historia, tan privilegiada posición, claramente muestra que su estructura interna, por sí misma, no tenía ningún significado decisivo en este proceso. Principalmente, algunas lenguas pudieron jugar ese papel o ser adaptadas, con relativa rapidez, para realizarlo como atestigua el caso del actual

lingvojn, ĉefe, ene de siaj respektivaj teritorioj kaj, malpli, eĉ je la kazo de la tiel nomataj *grandaj lingvoj*, ekster siaj landlimoj, speciale ene de la agadkampo de la ekonomia, kultura kaj politika influo. Tio ne malpliigas ilia gravecon, sed tute male: de vidpunkto de la kulturaj interŝanĝoj kaj la komunikado, la graveco de la komunaj lingvoj estis/as granda, sed nur ene de la limoj de kelkaj regionoj en la mondo. Eĉ oni povas diri ke, pasintece, kiam la internaciaj rilatoj ne ekzistis je monda skalo, aŭ kiam, poste, ili apenaŭ ekzistis, tiuj lingvoj iam plenumis malvastajn postulojn pri komunikado.

Tute alia estas la situacio post la malapero de la latina lingvo. En la nuna historia epoko, la lingva problemo estas speciale grava.

De vidpunkto de la internaciaj rilatoj en Eŭropo, la Latina lingvo havis, siatempe, specialan signifon. Kiel tre prave asertas Satow, komence ĝi estis la sola skriba lingvo, almenaŭ en Centra kaj Okcidenta Eŭropo. La latina lingvo estis uzita en la internaciaj rilatoj, ne nur skribe, sed ankaŭ parole. Sed pro la Reformo kaj la naskiĝo de la grandaj ŝtatoj, la latina lingvo malaperis kiel ilo por la internaciaj rilatoj. Ĝi estis anstataŭita, unue, de la franca lingvo, jam je la 15a jarcento, kaj, poste, de aliaj lingvoj, kiel la hispana, angla aŭ la germana.

Komence de la XVIa jarcento, ĉiuj interakordoj redaktitaj en la hispana, angla, germana aŭ itala lingvoj estis de interna nivelo. La Katolikaj Gereĝoj uzis la hispanan lingvon en la rajtigiloj de siaj senditoj; la germana lingvo estis uzita inter la germanaj princoj; la angla en la rilatoj inter Anglio kaj Skotlando; la itala lingvo inter la respublikoj de la itala duoninsulo. Por la internaciaj akordoj kaj negoc-dokumentoj, laŭ la vera senco de la vorto, oni uzis du lingvojn: la latinan kaj la francan. Sed jam Luis Vives, en lia verko *De Disciplinis* (1532) asertis ke:

> *Estus grandioze se ekzistus unusola lingvo kiun povus uzi ĉiuj popoloj... La latina lingvo mortos kaj tiam alvenos granda konfuzo en ĉiuj sciencoj kaj granda distanciĝo inter la popoloj.*

Malgraŭ tio, je la XVIIa jarcento, la latina lingvo ankoraŭ okupis elstaran pozicion, la konkurenco de la franca kaj poste la angla kaj aliaj lingvoj, evidentiĝis plue. La granda pensisto kaj filozofo R. Kartezo, en letero al la Patro Marsenne de la 20a de novembro de la jaro 1629, asertis:

desarrollo de lenguas oficiales en muchos nuevos Estados, por ejemplo Israel o Indonesia. Parece útil destacar que, generalmente, se usaron y usan las lenguas oficiales, principalmente, en el seno de sus respectivos territorios y, menos, incluso en el caso de las llamadas *grandes lenguas*, fuera de sus fronteras, especialmente dentro del campo de acción de la influencia económica, cultural y política. Eso no disminuye su importancia, sino todo lo contrario: desde el punto de vista de los intercambios culturales y de la comunicación, la importancia de las lenguas comunes fue y es grande, pero sólo dentro de los límites de algunas regiones en el mundo. Se puede decir incluso que, en el pasado, cuando las relaciones internacionales no existían a escala mundial, o cuando, después, apenas existían, esas lenguas cumplían las escasas exigencias de la comunicación.

Totalmente diferente es la situación tras la desaparición del latín. En la actual época histórica, el problema lingüístico es especialmente grave.

Desde el punto de vista de las relaciones internacionales en Europa, el Latín tuvo, en su tiempo, un significado especial. Como muy acertadamente declara Satow, primero era la única lengua escrita, al menos en Europa Central y Occidental. El latín era usado en las relaciones internacionales, no sólo por escrito, sino también hablado. Pero por la Reforma y el nacimiento de los grandes Estados, el latín desapareció como instrumento para las relaciones internacionales. Fue reemplazado, primero, por el francés, ya en el siglo XV, y, después, por otras lenguas, como el español, el inglés o el alemán.

A comienzos del siglo XVI, todos los acuerdos redactados en español, inglés, alemán o italiano eran de nivel interno. Los Reyes Católicos usaban el español en las acreditaciones de sus embajadores; el alemán era usado entre los príncipes alemanes; el inglés en las relaciones entre Inglaterra y Escocia; el italiano entre las repúblicas de la península italiana. Para los acuerdos internacionales y documentos de negocios, en el verdadero sentido de la palabra, se usaban dos idiomas: el latín y el francés. Pero ya Luis Vives, en su obra *De Disciplinis* (1532) declaraba que:

> *Sería una cosa grandiosa si existiese una sola lengua que pudieran usar todos los pueblos... El latín morirá y entonces vendrá una gran confusión en todas las ciencias y un gran distanciamiento entre los pueblos.*

A pesar de eso, en el siglo XVII, el latín todavía ocupaba una destacada posición, la competencia del francés y después el inglés y otras lenguas, se siguieron evidenciando. El gran pensador y filósofo R. Descartes, en una carta al Pa-

Estas multaj personoj kiuj ege foroferus kvin aŭ ses jarojn de sia tempo por povi esti komprenita de ĉiuj homoj... Mi kuraĝas esperi universalan lingvon, facila por lerni, prononci kaj skribi, kaj, plej grave, kiu helpus la racion, prezentante ĉiuj aĵoin laŭ maniero tiel klara, ke rezultus preskaŭ neebla erari...

Kaj poste, en la jaro 1641, J.A.Comenius, insistis ke ... *la mondo bezonas komunan lingvon, pli facila ol ĉiuj jam konataj...* La deklivo de la latina kiel internacia lingvo evidentiĝis post la Traktato de Westfalia. Tiu-ĉi iompostioma perdiĝo de internacia superregado de la latina lingvo instigis, inter la filozofoj, la deziregon emfazi la neceson je internacia lingvo. Tiel, laŭ vortoj de F.M.Voltero:

Ekde la regado de Aŭgusto ĝis proksimume la epoko de Atila, de Clodwing, de Gondebaud, dum dek jarcentoj... la konata tero havis solan lingvon: oni parolis la latinan ekde Eŭfrato ĝis la monto Atlas... Hodiaŭ, Bergama homo (de Bergamo, Italio), kiu vojaĝus tra la malgrandaj svisaj kantonoj, de kiuj li estas apartigita nur de monteto, bezonas interpretiston, same ol se li estus en Ĉinio. Tiu-ĉi estas unu el la plej grandaj malfeliĉoj de la vivo.

Kaj C.Montesquieu apogis la vortojn de lia kamarado dirante, en la jaro 1728, ke: *La komunikado inter la popoloj estas tiel granda, ke ili spertas la neceson de komuna lingvo.* Tamen, iliaj voĉoj resonis en surdaj oreloj, kaj, la franca lingvo, komence de la XVIIa jarcento, komencis esti uzita por la internaciaj rilatoj. Tiu lingvo ĝuis tiel privilegian situacion, ke la aliaj ŝtatoj konsideris necese reagi intencante eviti ke tiu praktiko de la franca devenus lingva rajto. La lasta Akto de la Kongreso de Vieno, la 9a de junio de 1815, redaktita en la franca lingvo, signis, eksplicite, en ties 120a artikolo, ke la uzo de la franca lingvo ne povas esti konsiderata kiel deviga precedenco; kaj ke ĉiu ŝtato rajtas uzi, en siaj diplomatiaj rilatoj, la lingvon kiun ĝi uzis ĝis tiam, aŭ alia de ĝi preferota.

Tiu-ĉi decido estis aplaŭdita de multenombraj kleraj homoj, inter ili C.Fourier, kiu, en sia verko ***Théorie de L'Unité Universelle*** (1841-43) deklaras:

La interpopolaj rilatoj atingos tiel rangon kaj aktivecon ke, senĉese, ili prenos liajn radikojn kaj lingvajn esprimojn iuj el la aliaj;

dre Marsenne del 20 de noviembre de 1629, declaraba:

Hay muchas personas que sacrificarían cinco o seis años de su tiempo para poder ser comprendidos por todos los hombres... Me atrevo a esperar una lengua universal, fácil de aprender, pronunciar y escribir, y, lo más importante, que ayude a la razón, presentando todas las cosas de manera tan clara, que resulte casi imposible errar...

Y después, en el año 1641, J.A.Comenius, insistía que ... *el mundo precisa una lengua común, más fácil que todas las ya conocidas...* El declive del latín como lengua internacional se evidenció tras el Tratado de Westfalia. Esta paulatina pérdida del dominio internacional del latín instigó, entre los filósofos, el deseo enfatizar la necesidad de una lengua internacional. Así, según palabras de F.M.Voltaire:

Desde el reinado de Augusto hasta aproximadamente la época de Atila, de Clodwing, de Gondebaud, durante diez siglos... la tierra conocida tenía una sola lengua: se hablaba latín desde el Eufrates hasta el monte Atlas... Hoy, un hombre de Bergamo (Italio), que viajase por los pequeños cantones suizos, de los que le separan sólo un pequeño monte, necesita un intérprete, igual que si estuviese en China. Este es una de las más grandes desgracias de la vida.

Y C.Montesquieu apoyaba las palabras de su camarada diciendo, en 1728, que: *La comunicación entre los pueblos es tan grande, que ellos sienten la necesidad de una lengua común.* Sin embargo, sus voces sonaron en oídos sordos, y, el francés, a comienzos del siglo XVII, empezó a ser usado para las relaciones internacionales. Esa lengua gozaba de tan privilegiada situación, que los otros Estados consideraron necesario reaccionar intentando evitar que esa práctica del francés llegase a ser un derecho linguístico. El último Acto del Congreso de Viena, el 9 de junio de 1815, redactado en francés, señalaba, explícitamente, en su artículo 120, que el uso del francés no podía ser considerado como un precedente obligatorio; y que todo Estado tiene derecho a usar, en sus relaciones diplomáticas, la lengua que había usado hasta entonces, u otra que él prefiera.

Esta decisión fue aplaudida por numerosos hombres cultos, entre ellos C.Fourier, quien, en su obra ***Théorie de L'Unité Universelle*** (1841-43) declara:

Las relaciones entre los pueblos alcanzarán tal rango y actividad que, sin cesar, tomarán sus raíces y expresiones lingüísticas unos de otros; Cada lengua local verterá en la lengua

ĉiu loka lingvo verŝos en la ĝenerala lingvo tutan originalecon kaj energion kiujn ĝi havas... donante siajn plej valorajn elementojn al la lingvo de la unueco, kiu ne estos la franca, de primitiva strukturo, sed riĉa kaj belega lingvo, la unua inda de unuigita homaro, ĉar ĝi enhavos la genion de ĉiuj popoloj.

La unua rezisto kiun Francio trovis intencante doni al sia lingvo la kategorion de "oficiala" en la internaciaj rilatoj datas je la jaro 1753: En la Traktatoj por solvi la malakordojn pri la prezoj, la Francaj komisiistoj resendis al la angloj ĉi ties memorandon, ĉar ĝi estis skribita en la angla lingvo, kaj ili postulis ke la tuta negocado okazu en la Franca. Ili asertis ke la privilegia pozicio de la franca lingvo estis establita ankaŭ jure pro ĝia longa uzado en la diplomatia praktiko. La brita registaro sendis instrukciojn al siaj reprezentantoj en Parizo, per kiuj diris ke, pro ĝentileco, ili ciam aldonis al la anglaj memorandoj franclingvan tradukon, sed la francaj senditoj trovis erarojn en la tradukaĵo. Do, la anglaj senditoj ricevis ordonon uzi nur la anglan porestonte. Ĉar tiuokaze Francio postulis la uzadon de la franca lingvo kiel rajto, la brita registaro opiniis ke la akceptado de ĝia uzado sub tiaj kondiĉoj signifus krei, fakte, precedencon kaj akcepti la uzadon de la franca lingvo kiel rajto, aldonante:

Ĉiu nacio rajtas rilati per neŭtrala lingvo. Tial, oni uzas la francan en la trakatoj kun la princoj de la Imperio kaj kun aliaj potencoj; se la kortego en Versalles opinias ke estas oportune pritrakti kun Lia Reĝa Moŝto en la latina lingvo, la Reĝo akceptos bonvole... La Reĝo eksplicite ordonas ke vi ne akceptu, estontece, dokumenton el la francaj senditoj skribitan en lia lingvo, se ili ne volas ricevi la respondon en la angla.

En la jaro 1800 la kortego de Sankta Jakobo iniciatis praktikon por interrilatado per la angla lingvo kun la akreditataj diplomatiistoj, anstataŭ per la franca, kiu antaŭe estis uzita preskaŭ ĉiam kaj ĉie. La kutimo enradikiĝis kaj la brita Regantaro uzadis la anglan plu kaj plu por siaj komunikadoj kun aliaj registaroj. Al la plifortiĝo de la pozicio de la angla lingvo ege kontribuis la kreskiĝanta influo de Usono. Kiam ĉi ties monda povo pli kreskiĝis, ankaŭ pli kreskiĝis la graveco de la angla lingvo.

Sed, en la jaro 1887, en Polio, ekaŭdiĝis la voĉo de L.L.Zamenhof, kiu malfermis la mondajn

general toda la originalidad y energía que tenga... dando sus elementos más valiosos a la lengua de la unidad, que no será el francés, de estructura primitiva, sino una lengua rica y bella, la primera digna de una humanidad unida, pues tendrá el genio de todos los pueblos.

La primera resistencia que Francia encontró al intentar dar a su lengua la categoría de "oficial" en las relaciones internacionales data del año 1753: En los Tratados para solucionar los desacuerdos sobre los precios, los comisionados franceses devolvieron a los ingleses su memorandum, puesto que estaba escrito en inglés, y pedían que toda la negociación tuviese lugar en francés. Declaraban que la posición privilegiada del francés estaba establecida también jurídicamente por su largo uso en la práctica diplomática. El gobierno británico envió instrucciones a sus representantes en París, por las que les decían que, por gentileza, siempre habían añadido a los memorandums ingleses una traducción en francés, pero los enviados franceses encontraban errores en la traducción. Por tanto, los enviados ingleses recibieron orden de usar sólo el inglés en el futuro. Puesto que en esa ocasión Francia solicitaba el uso del francés como derecho, el gobierno británico opinó que la aceptación de su uso bajo tales condiciones significaría crear, de hecho, un precedente y aceptar el uso del francés como derecho, añadiendo:

Toda nación tiene derecho a relacionarse por medio de una lengua neutral. Por eso, se usa el francés en los tratados con los príncipes del Imperio y con otras potencias; si la corte de Versalles opina que es oportuno tratar con Su Majestad en latín, el Rey aceptaría de buen grado... El Rey explícitamente ordena que ustedes no acepten, en el futuro, documentos de los franceses escritos en su lengua, si ellos no quieren recibir la respuesta en inglés.

En el año 1800 la corte de San Jacobo inició la práctica de relacionarse por medio del inglés con los diplomáticos acreditados, en lugar del francés, que anteriormente era usado casi siempre y en todas partes. La costumbre se enraizó y el gobierno británico usó cada vez más el inglés para su comunicación con otros gobiernos. Al reforzamiento de la posición del inglés contribuyó en gran medida la creciente influencia de EE.UU. Cuando su poder mundial creció más, también aumentó la importancia del inglés.

Pero, en 1887, en Polonia, empezó a escucharse la voz de L.L.Zamenhof, quien abrió los ojos al mundo, declarando que: *Para que una lengua sea mundial, no basta llamarla así.*

Sí, adoptar una lengua nacional, incluso dos lenguas como algunos proponen, no es digno de

okulojn, asertante ke: *Por ke lingvo estu monda, ne sufiĉas nomi ĝin tiel.*

Jes, adopti nacian lingvon, eĉ du lingvojn kiel iuj proponis, estis nekonsiderinda. La historio de la lastaj jarcentoj montris al li ke la grandaj potencoj ne estis pretaj forlasi la avantaĝajn poziciojn de ili konkeritaj por siaj propraj lingvoj. La malgrandaj nacioj, kaj la etniaj minoritatoj, ofte viktimoj de kultura genocido, komencis aŭdigi siajn voĉojn, pli kaj pli forte, defendante sian nacian legitimecon.

Do, nur restis, kiel sola logika solvo, la adoptado de neŭtrala internacia lingvo por ĉiuj internaciaj rilatoj, kiel Kartezo, Leibnitz, Komensky kaj aliaj kleruloj iam revis. Kaj, inter multenombraj projektoj, nur la Internacia Lingvo, iniciatita de Dro. L.L.Zamenhof en 1887, kaj poste konata per la nomo de **Esperanto**, adoptante la pseŭdonimon de ĝia aŭtoro, devenis lingvo de aktiva internacia kolektiveco.

La ĉina, araba, greka, romia, franca, angla kaj germana popoloj, ĉiu siaokaze, atingis siajn celoj tra la historio, apogitaj de la povo de siaj respektivaj imperioj. Nun la hispan-parolantaj landoj povus havi saman pretendon koncerne nia lingvo.

Post la Internacia Lingvo ne staras la povo de ia ŝtato, sed ĝi mem posedas la forton de la internacieco kaj, ekde la nura lingva vidpunkto, la plej grandan perfektecon, ĉar ĝiaj gramatikaj kaj fonetikaj reguloj ne havas esceptojn. Do, L.N. Tolstoj asertis en letero, la 27a de Aprilo de 1894: *La facileco de ĝia lernado estas tia, ke ricevinte antaŭ ses jaroj gramatikon de Esperanto, vortaron kaj kelkajn artikolojn, verkitajn en tiu lingvo, kaj post studi ĝin dum ne pli ol du horoj tage, mi povis, ne nur skribi sed legi tre facile tiun lingvon.* Kaj kvardek membroj de la Franca **Academie des Sciences**, en rezolucio de la 1a de Junio de 1924, deklaris la Internacian Lingvon Esperanton ***ĉefverko de logiko kaj facileco.***

Post tiu lingvo staras la povo de la racio, de la justeco, de la egaleco de ĉiuj lingvoj, kaj do, de la frateco, kio estas la plej necesa nuntempe.

La estonteco montros al ni ĉu la racio venkos la antaŭjuĝojn kaj la superstiĉojn de la lingvoj en la internaciaj rilatoj. Kaj hodiaŭ, al mi restas nur diri: *Dankon, Dro. Zamenhof!*.

[1] A.Meillet kaj M.Cohen diras, en ilia verko *Las Langues du Monde*, París, 1952, ke oni ne povas trovi kriterion kio povas esti aplikita por distingi inter lingvo kaj regiona dialekto.

consideración. La historia de los últimos siglos le enseñó que las grandes potencias no están dispuestas a abandonar las ventajosas posiciones conquistadas por ellas para sus propios idiomas. Las pequeñas naciones, y las etnias minoritarias, a menudo víctimas de un genocidio cultural, comenzaron a hacer oir su voz, cada vez más fuerte, defendiendo su legitimidad nacional.

Así pues, sólo quedaba, como única solución lógica, la adopción de una lengua neutral internacional para todas las relaciones internacionales, como Descartes, Leibnitz, Komensky y otros intelectuales habían soñado. Y, entre numerosos proyectos, sólo la Lengua Internacional, iniciada por el Doctor L.L.Zamenhof en 1887, y después conocida por el nombre de **Esperanto**, adoptando el seudónimo de su autor, llegó a ser una lengua de una activa colectividad internacional.

Los pueblos chino, árabe, griega, romano, francés, inglés y alemán, cada uno en su momento, alcanzaron sus objetivos a lo largo de la historia, apoyados por el poder de sus respectivos imperios. Ahora los países de habla española podrían tener la misma pretensión en lo que se refiere a nuestro idioma.

Detrás de la Lengua Internacional no se yergue el poder de ningún Estado, pero él mismo posee la fuerza del internacionalismo y, sólo desde el punto de vista lingüístico, la más grande perfección, ya que sus reglas gramaticales y fonéticas no tienen excepciones. Así pues, L.N.Tolstoi aseguraba en una carta del 27 de Abril de 1894: *La facilidad de su aprendizaje es tal, que habiendo recibido hace seis años una gramática de Esperanto, un diccionario y algunos artículos, escritos en esa lengua, y después de estudiarla durante no más de dos horas diarias, pude, no sólo escribir sino leer muy facilmente en esa lengua.* Y cuarenta miembros de la **Academia de las Ciencias** francesa, en resolución del 1 de Junio de 1924, declararon la Lengua Internacional Esperanto ***obra maestra de lógica y facilidad.***

Detrás de ese idioma se yergue el poder de la razón, de la justicia, de la igualdad de todas las lenguas, y por tanto, de la fraternidad, que es lo más necesario en la actualidad.

El futuro nos mostrará si la razón vence los prejuicios y las supersticiones de las lenguas en las relaciones internacionales. Y hoy, a mi sólo me queda decir: *Gracias, Doctor Zamenhof!.*

[1] A.Meillet y M.Cohen dicen, en su obra *Las Langues du Monde*, París, 1952, que no se puede encontrar un criterio que pueda ser aplicado para distinguir entre una lengua y un dialecto regional.

La 84-a Universala Kongreso de Esperanto okazis en Berlino dum la tagoj 31-a de Julio - 7-a de aŭgusto de la nuna jaro 1999.
Ni transskribas kelkajn tekstojn, salutojn, intervenojn, intervjuojn... kiuj povas havi ian intereson laŭmezure ke en ili oni raportas pri la utilo kaj la rolo de la Internacia Lingvo en nia nuntempa multkultura kaj multlingva mondo.

El 84º Congreso Universal de Esperanto tuvo lugar en Berlín durante los días 31 de julio al 7 de agosto del presente año 1999.
Transcribimos algunos de los textos, saludos, intervenciones, entrevistas... que pueden tener algún interés por tratar sobre la utilidad y la función de la Lengua Internacional en nuestro mundo actual multicultural y multilingüístico.

Salutas Berlino

El la parolado de berlina ŝtatsekretario ĉe la oficiala akcepto en la urbodomo

(tradukita el la manuskripto)

,,Kiel membro de la honora komitato de via kongreso la ĉefurbestro de Berlino, s-ro Eberhard Diepgen, petis min transdoni al vi liajn treege korajn salutojn. Li tre bedaŭras ne povi veni hodiaŭ. *Mi* persone bedaŭras ne povi saluti vin en la lingvo vin ĉiujn liganta, Esperanto."

,,Rimarkinda ĉe via kongresa temo ŝajnas al mi, ke vi malimplice metas en la malfonon de viaj pripensoj la eblajn sekvojn *pozitivajn* de tutmondigo, dum ĝuste ĉi tie en Germanio la nocio "tutmondiĝo" ofte havas negativan nuancon. Mi konsentas kun vi, ke la tutmonda interplekto de la ekonomio kaj la plidensigo de la tutmonda komunikado estas grandiosa ŝanco por pli bona interkompreniĝo inter la popoloj. ... La tempo tiurilate laboras favore al la baza ideo de Esperanto."

Li donis superrigardon pri sia fako "scienco en Berlino" kaj tie vidas tri ĉefajn rilatojn al nia kongreso: ,,Unue ni kreis la juran kadron... por enkonduki ankaŭ internaciajn akademiajn gradojn... Due ni kreas internacian kompareblecon kaj agnoskeblecon de studorezultoj. Tio ege favorigas la movemon de studentoj. ...Berlino deziras grandan procentaĵon de eksterlandaj studentoj. Tio trie necesigas plifortigitajn klopodojn, enkonduki fremdlingvan instruadon, igi pli allogaj la vivkondiĉojn por eksterlandaj studentoj en nia urbo kaj inverse levi la socian kompetentecon de germanaj studentoj por aliaj kulturoj."

Saluda Berlín

De la alocución del secretario de Estado berlinés en la recepción oficial en el ayuntamiento

(traducido del manuscrito)

,,Como miembro del Comité de Honor de vuestro congreso el Alcalde Jefe de Berlín Eberhard Diepgen, me pidió os trasmitiera sus muy cordiales saludos. Lamenta mucho no poder venir hoy. *Yo* personalmente lamento no poder saludaros en el idioma que os une a todos vosotros, Esperanto."

,,De vuestro tema congresual me parece digno de destacar que explícitamente poneis en el primer plano de vuestros pensamientos las posibles consecuencias *positivas* de la mundialización, mientras precisamente aquí en Alemania la noción "mundialización" tiene un matiz negativo. Coincido con vosotros en que el entrelazamiento mundial de la economía y la densificación de la comunicación mundial es una baza formidable para la mejor comprensión entre los pueblos... En ese sentido el tiempo trabaja a favor de la idea básica del Esperanto."

Dio una visión sobre su área "ciencia en Berlín" y ahí las principales relaciones con nuestro congreso: ,,Primero creamos el marco jurídico... para introducir también grados académicos internacionales... En segundo lugar creamos criterios de comparación y reconocimiento internacional de los resultados. Esto favorece mucho la movilidad de estudiantes. ...Berlín desea un gran porcentaje de estudiantes extranjeros. Esto en tercer lugar hace necesario redoblar esfuerzos para introducir la formación extranjera, hacer más atrayentes las condiciones de vida para los estudiantes extrajeros en nuestra ciudad y a la vez elevar la capacidad social de los estudiantes alemanes para otras culturas.

EU-parlamentano pledas por Esperanto

Dum la inaŭguro de la Universala Kongreso parolis d-ro Christof Tannert, ano de la Eŭropa Parlamento kaj membro de la honora komitato de la UK. Li interalie diris jenon:

La Eŭropa Unio aktuale havas 15 membroŝtatojn kun 11 oficialaj lingvoj. Tiom same da oficialaj lingvoj havas la Eŭropa Parlamento, kaj kun la venontaj pliampleksigoj fariĝus 10 pli, se oni restus ĉe tiu principo. Tio ne eblas. Ĉiukaze estas maljusta principo, ĉar en multaj membroŝtatoj ekzistas pli ol unu lingvo.

Solvo nur povas esti uzo de dua lingvo komuna por ĉiuj. En la institucioj de la Eŭropa Unio la angla jam estas fakte la komunikada lingvo. Sed estas tre simpla angla, kaj kiel ĉiuj etnaj lingvoj ankaŭ la angla ne estas neŭtrala politike kaj kulture. Do oni konsideru konstruitan lingvon kiel Esperanton.

128 anoj de la Eŭropa Parlamento (pli ol 20 %) subtenis iniciaton, kiu postulas Esperanton kiel devigan lernejan fakon. Intertempe ankaŭ mi aliĝis al ĝi.

Mi fine citas la filozofinon Hannah Ahrendt: **La unuiĝo de la homaro kaj ĝia solidareco ne povas konsisti el tutmonda kontrakto pri unu religio, unu filozofio aŭ unu registara formo, sed nur el la fido, ke la diverseco montras al la unueco, kiu per la malsamoj samtempe estas kaŝata kaj malkaŝata.**

Por tia unueco komuna komunikada lingvo estus plej bona kondiĉo, nome por vivoplena multeco de lingvoj.

Un parlamentario de la U.E. aboga por el Esperanto

En la inauguración del Congreso Universal intervino el doctor Christof Tannert, miembro del Parlamento Europeo y del comité de honor del Congreso. Entre otras cosas, dijo lo siguiente:

La Unión Europea tiene actualmente 15 Estados miembros con 11 idiomas oficiales. Las mismas lenguas oficiales tiene el Parlamento Europeo, y con las siguientes ampliaciones se incorporarán 10 más, si se sigue con el mismo criterio. Eso no es posible. En todo caso se trata de un criterio injusto, pues en muchos de los Estados miembros existe más de una lengua.

La solución puede ser solamente el uso de una segunda lengua común por todos. En las instituciones de la Unión Europea el inglés ya es de hecho la lengua de comunicación. Pero se trata de un inglés muy simple, y como todas las lenguas étnicas, tampoco el inglés es neutral política y culturalmente. Por tanto, se debe considerar una lengua elaborada como el Esperanto.

128 miembros del Parlamento Europeo (más del 20 %) apoyaron una iniciativa, que pide el Esperanto como asignatura escolar obligatoria. Mientras, también yo me uní a esa petición.

Finalmente cito a la filósofa Hannah Ahrendt: **La unuidad de la humanidad y su solidaridad no puede consistir en un acuerdo mundial acerca de una religión, una filosofía o una forma de gobierno, sino sólo en la confianza, que la diversidad muestra la unidad, que por medio de las diferencias es a la vez ocultada y descubierta.**

Para esa unidad, una lengua común de comunicación sería la mejor condición, en concreto para una multiplicidad de lenguas llena de vida.

Mesaĝo de Zaleski-Zamenhof

Dum la inaŭguro la nepo de la aŭtoro de Esperanto, d-ro L.C.Zaleski-Zamenhof, salutis la kongresanojn kaj diris jenon:

Sinjoro Prezidanto, gesinjoroj honoraj gastoj, gesinjoroj kongresanoj, karaj geamikoj, bonvolu akcepti miajn tradiciajn, sincerajn salutojn al vi ĉiuj, kunvenintaj por kongresi en Berlino, urbo kies ĉiu ŝtono ŝajnas grave ŝarĝita de historio. Urbo, kie oni iam ordonis, ke Esperanto malaperu, sed urbo, kiu fariĝas por la semajno venonta la ĉefurbo de Esperantujo. Urbo, kie oni iam estris la holokaŭston de Hebreoj, sed kiu dum kelkaj tagoj simbole transdonos la verdan standardon al la amikoj en Tel-Avivo. Kunvenintaj por debati pri signifoplena temo, elektita por via kongreso: pri la tutmondiĝo kaj pri ŝancoj por paco. Temo perfekte adekvata al la loko de la venontaj debatoj kaj al la komunumo debatonta: -komunumo de pacaj batalantoj, kiuj kolektiĝas esperante detrui murojn de miljaroj, starantajn inter la popoloj; - urbo, kie falis la muro popolon dividinta, eĥo de tiu evento, sonante tra la mondo kaj inaŭgurinte falon de muro virtuala, dividinta homaron en kampoj malamikaj.

Ĉi tie do, fare de dissalto de la Berlina muro, startis efektivigado de la ideo de tutmondiĝo, ideo konkretiganta la sonĝon pri granda rondo familia de popoloj, kantatan en nia himno "La Espero".

Okazis hazarde, ke antaŭ dek jaroj, ĝuste kiam la unuaj truoj aperadis en la muro de la honto, mi troviĝis en Berlino, ankaŭ Por aferoj de Esperanto, invitita de Helmar Frank al

D-ro L.C.Zaleski-Zamenhof, nepo de la aŭtoro de ESPERANTO

Mensaje de Zaleski-Zamenhof

En la inauguración el nieto del autor de Esperanto Dr. L.C. Zaleski-Zamenhof saludó a los congresistas y dijo lo siguiente:

Señor Presidente, honorables invitados, señores congresistas, queridos amigos, tengan a bien aceptar mis tradicionales y sinceros saludos a todos ustedes, reunidos en congreso en Berlín, ciudad en la cual cada piedra parece muy cargada de historia. Ciudad donde una vez se ordenó que el Esperanto desapareciera, pero ciudad, que se hará en la semana próxima la capital de los esperantistas. Ciudad donde una vez se organizó el holocausto de los Hebreos, pero que durante algunos días transferirá simbólicamente el estandarte verde a los amigos de Tel-Aviv. Reunidos para debatir el tema, pleno de sentido, elegido para su congreso: Mundialización y oportunidades para la paz. Tema perfectamente adecuado al lugar de los próximos debates y a la comunidad que los debatirá: -comunidad de pacíficos luchadores, que se reúnen con la esperanza de destruir los muros milenarios erigidos entre los pueblos; - ciudad, donde cayó el muro que dividía a los pueblos, eco de este evento, sonando a través del mundo e inaugurando la caída del muro virtual, que dividía la humanidad en campos enemigos.

Aquí pues, por medio del derribo en pedazos del muro de Berlín, se puso en marcha la idea de mundialización, idea que concreta el sueño acerca de un gran círculo familiar de pueblos, cantado en nuestro himno "La Espero" (La Esperanza).

Ocurrió por azar, que hace diez años, justamente cuando los primeros agujeros aparecieron en el muro de la vergüenza, yo me encontraba en Berlín; también por asuntos de Esperanto, invitado por Helmar Frank a la reunión aquí de AIS. Yo

AlSo-kunveno ĉi tie. Mi tiam travivis vere solenan momenton, En la etoso ĝenerala, ene de la aro de entuziasmuloj, mi frapadis per marteleto, ie trovita, kontraŭ la muro, konvinkita kontribui tiamaniere al la dissalto de obstinaj baroj. Observante la falon de la muro mi havis la impreson esti vida atestanto de la fino de epoko kaj de la naskiĝo de nova, pli feliĉa jarcento alproksimiĝanta, kvankam la vorto tutmondiĝo ne loĝis ankorau en mia cerbo.

Tamen mi baldaŭ komprenis, ke la gravaj problemoj, kiuj ekaperas, aŭ reaperas, en tiu feliĉa estonto, fariĝinta seniluziiga nuntempo, postulas tutmondskalajn solvojn. Ĉu tiaj solvoj, ĉu la tutmondiĝo estas ŝanco por paco? Mia respondo estus "ne!" - ĝi ne estas ŝanco por paco, ĝi prezentas al paco kondiĉon necesan!

Ĉar se hodiaŭ ne plu ekzistas muro inter iama oriento komunista kaj okcidento kapitalista, tamen limo ekzistas inter la nordo riĉa kaj la sudo malsatanta. Do la dissalton de tiu baro ene de mondskale organizota ekonomia ekvilibro estas kondiĉo de paco, ĉar daŭra paco ne estas antaŭvidebla inter satulo kaj malsatulo. Tiel etnaj konfliktoj, kiel religiaj, bezonas solvon pere de mondskala organizo. Kaj la senlaboreco en nia kontinento, samtempa al grava manko de laborenergio por protekti landojn kontraŭ naturaj katastrofoj aliloke; ĉu tio ne bezonas mondskalajn solvojn? Same kiel protektado de la kulturaj diversecoj, protektado de lingvoj, eĉ tiuj parolataj de etaj grupoj, vehikloj de tia diverseco, lingvoj al kies konservado la neŭtrala lingvo internacia devas kontribui. Kaj fine, sed eble plej grave, la protekto de nia medio, kondiĉo necesa al la daŭrigo de ekzisto de nia mondo, ja bezonas tutmondskalan disciplinon!

En la nomo de la familio Zamenhof kaj ankaŭ en la nomo de la fondumo Zamenhof kreita dum lasta jardeko en la naskiĝurbo de mia avo, Bjalistoko, mi deziras plenan sukceson al la 84a Universala Kongreso de Esperanto. Esperanto, vehiklo de la universala toleremo, fundamenta valoro de interhomaj rilatoj, toleremo signifanta respekton de la diverseco, de la alieco, tial do necesa faktoro de sukcesa funkciado de la tutmondiĝo.

entonces viví un momento verdaderamente solemne. En el ambiente general, dentro del conjunto de entusiastas, yo golpeé con un martillito, encontrado en algún lugar, contra el muro, convencido de contribuir de esta manera al derribo en pedazos de las barreras de obstinación. Observando la caída del muro tuve la impresión de ser un testigo viviente del fin de una época y el nacimiento de una siglo nuevo, más feliz, que se aproxima, aunque la palabra mundialización no residía aún en mi cerebro.

Sin embargo pronto comprendí, que los problemas importantes que comienzan a aparecer, o reaparecen, en ese feliz futuro, habiéndose llegado a la actual desilusión, exigen soluciones a escala mundial. ¿Acaso tales soluciones, o acaso la mundialización es un baza para la paz? Mi respuesta sería "no" - ello no es una baza para la paz, ello representa una condición necesaria para la paz.

Porque si hoy ya no existe muro entre el oriente comunista de entonces y el occidente capitalista, sin embargo existe una frontera entre el norte rico y el sur hambriento. Por consiguiente, el derribo en pedazos de ese obstáculo dentro del equilibrio económico organizado a escala mundial, es una baza para la paz, porque no es posible prever una paz duradera entre saciados y hambrientos. Tanto los conflictos étnicos, como los religiosos, necesitan una solución por medio de una organización a escala mundial. Y el desempleo en nuestro continente, simultaneo a la grave falta de voluntad para proteger a los países contra las catástrofes naturales en otros lugares; ¿acaso eso no necesita soluciones a escala mundial? Lo mismo que la protección de las diversidades culturales, protección de las lenguas, incluso de aquellas habladas por pequeños grupos, vehículos de tal diversidad, lenguas a cuya conservación debe contribuir la lengua neutral internacional. Y finalmente, pero posiblemente más importante, la protección de nuestro medio ambiente, condición necesaria para la continuación de la existencia de nuestro mundo, ¡en verdad necesita disciplina a escala mundial!

En nombre de la familia Zamenhof y también en nombre de la Fundación Zamenhof creada en la última década en la ciudad de nacimiento de mi abuelo, Bialistok, deseo pleno éxito al 84 Congreso Universal de Esperanto. El Esperanto, vehículo de la tolerancia universal, valor fundamental de las relaciones humanas, tolerancia que significa respeto por la diversidad, por la desigualdad, por eso pues, factor necesario para el buen funcionamiento de la mundialización.

Salutmesaĝo de Kofi Annan

Ĝenerala Sekretario de Unuiĝintaj Nacioj, al la 84-a U.K. de Esperanto

Kun plezuro mi sendas bondezirojn al la 84a Universala Kongreso de Esperanto. Vi kunvenas je la fino de tumulta jarcento, kiu atestis je la pintoj kaj la abismoj de la homaj kapabloj. Multaj mondaj evoluoj rajtas ankoraŭ nin dubigi kaj maltrankviligi. En unu regiono disvastiĝas paco, en alia ekfuriozas genocido. Senegala lukso apudas teruran malriĉon - la staton, en kiu restas kaptita kvarono de la monda loĝantaro. Tutmondiĝo nin enretigas ĉiam pli dense, dum maltolero nin plu disigas. Ĉiu progreso estas necerta; la defioj, kiujn ni frontas, fariĝas ĉiam pli kompleksaj.

Hodiaŭ la monda tagordo postulas de la ŝtatoj novajn ideojn, novajn rimedojn, novajn politikajn engaĝojn. Pli kaj pli ofte montriĝas, ke la problemoj komunas. Inter la minacoj troviĝas kelkaj bone videblaj: terorismo, pandemonioj, amasarmado. Aliaj insidas kaŝe: klimata ŝanĝo, narkotkomerco, la "lavado" de ŝtelita mono. Ĉiuj ignoras landlimojn; ili estas "problemoj sen pasportoj". Neniu lando sola kapablas ilin forbari. Tial ĉiu lando bezonas Unuiĝintajn Naciojn.

En tia ĉiam pli interplektita mondo, konstrui la pacon - kaj batali kontraŭ minacoj al la paco - postulas la partoprenon de ĉiu civitano kaj ĉiu lando. Diversmaniere kontribuas al tio la registaroj, neregistaraj organizoj, komercaj entreprenoj, akademiaj institucioj, sindikatoj, virinaj asocioj kaj multaj aliaj. En la lastaj jaroj, tiaj diversaj fortoj de la civila socio - la socio, en kiu neniu rajtas sola kaj senkontrole decidi pri komunaj aferoj - montris sin ĉiam pli aktivaj je la nacia kaj internacia skaloj. Tio estas tre pozitiva evoluo, ĉar ĝi helpas respondecigi la registarojn kaj instigas homojn al kundecidado pri temoj, kiuj rekte tuŝas iliajn vivojn.

Ĉe Unuiĝintaj Nacioj, ĉiuj ĉi kunrolantoj povas kuniĝi en komuna klopodo: por ekologia sekureco, por homaj rajtoj, por justeco, kaj tiel plu. UN daŭre prezentas malfermitan pordon al vivinda estonteco, praktikan forumon por la efika kunsolvado de mondaj problemoj, surbaze de la universalaj idealoj listigitaj en la ĉarto. Kiel instruas afrika proverbo, "La Teron ni ne posedas, sed prizorgas por la posteuloj". Je ĉi tiu historia momento, plena de esperigaj ebloj, mi dediĉis min al la konstruado de nova fundamento el paco, progreso kaj evoluo, en la kadro kaj per la helpo de Unuiĝintaj Nacioj. Tian devon, al la nuntempo kaj la estonto, nun frontas ni ĉiuj. En tiu spirito, mi deziras al vi plenan sukceson.

Mensaje de saludo de Kofi Annán

Secretario General de Naciones Unidas al 84 Congreso Universal de Esperanto

Con placer envío mis buenos deseos al 84° Congreso Universal de Esperanto. Vds. se reúnen al final de un tumultuoso siglo, que atestigua las cimas y los abismos de las capacidades humanas. Muchas evoluciones mundiales nos autorizan a dudar y a intranquilizarnos. En una región se propaga la paz, en otra comienza un furioso genocidio. Un incomparable lujo junto a una terrible pobreza -el estado en que se encuentra cautiva la cuarta parte de la población del mundo. La mundialización nos enreda cada vez más densamente, mientras la intolerancia nos separa más. Todo progreso es incierto; los desafíos que afrontamos se hacen cada vez más complejos.

Hoy el orden del día mundial exige de las naciones nuevas ideas, nuevos recursos, nuevos compromisos políticos. Más y más frecuentemente se demuestra que los problemas son comunes. Entre las amenazas hay algunas bien visibles: terrorismo, tumultos, armamentismo. Otros insidian ocultamente: cambio climático, narcotráfico, lavado de dinero negro, todos ignoran las fronteras; son "problemas sin pasaporte". Ningún país aislado es capaz de eliminarlos. Por eso cada país necesita a las Naciones Unidas.

En este mundo cada vez más interrelacionado, construir la paz -y luchar contra las amenazas a la paz- exige la participación de cada ciudadano y cada país. De diversas formas contribuyen a eso los gobiernos, las organizaciones no-gubernamentales, empresas comerciales, instituciones académicas, sindicatos, asociaciones de mujeres y muchas otras. En los últimos años, tan diversas fuerzas de la sociedad civil- la sociedad, en la cual nadie tiene derecho a decidir aisladamente y sin control sobre asuntos comunes- se muestran cada vez más activas a escala nacional e internacional. Esto es una evolución muy positiva, porque ello ayuda a responsabilizar a los gobiernos e instiga a los hombres a la codecisión en temas que conciernen directamente a sus vidas.

En las Naciones Unidas, todos estos cooperantes pueden unirse en un esfuerzo común: por la seguridad ecológica, los derechos humanos, la justicia, etc. La ONU continuamente mantiene una puerta abierta a un futuro digno de vivirse, un foro práctico para la eficaz solución de problemas mundiales, sobre la base de los ideales universales enumerados en la "carta".

Como enseña un proverbio africano ,"No poseemos la Tierra, pero la cuidamos para los descendientes". En este momento histórico, lleno de esperanzadas posibilidades, yo me dediqué a la construcción de un nuevo fundamento de paz, progreso y evolución, en el marco y con la ayuda de la ONU. Tal obligación, para con el presente y el futuro, afrontamos ahora todos nosotros. En este espíritu, yo les deseo un pleno éxito.

Salutmesaĝo de Federico Mayor,

Ĝenerala Direktoro de UNESKO, al la 84a Universala Kongreso de Esperanto

Kun granda plezuro mi sendas bondezirojn al la partoprenantoj en la 84-a Universala Kongreso de Esperanto. Via kongreso pritraktos la problemojn de tutmondiĝo, paco kaj lingva diverseco. Tiuj temoj ja centre rolas en la programo de UNESKO, kaj ne eblas trotaksi ilian gravecon en la ĉiutaga vivo de homoj tra la tuta mondo.

Starigante la demandon, "Tutmondiĝo: ŝancoj por paco?", via kongreso enfokusigas du aktualajn aspektojn de la homa kunpensado kaj kunagado. Unue, temas pri la eterna problemo de ĉiuj civilizacioj kiel certigi la pacon; due, temas pri reganta socia evoluo fine de la 20a jarcento, nome tutmondiĝo. Pro tio, ke paco, evoluo, kaj demokratio formas nedisigeblan triangulon, necesas konsideri, kiel demokratio rilatas al tutmondiĝo, kaj kiel tutmondiĝo influas la socian evoluon ĝenerale kaj precipe la kulturan evoluon.

Kiel sian mision UNESKO alprenis la celon, "konstrui la defendojn de la paco" en la mensoj de ĉiuj homoj. Ĝuste tial, nia Organizo direktas sian agadon al la konstruado de kulturo de la paco. Tiucele ni fondis la projekton LINGUAPAX, kun la devizo "Paco per la lingvoj". Per plurlingva edukado kaj la subteno de lingva kaj kultura diverseco, ĝi celas fortigi la kredon kaj volon je paco inter la lernantoj.

Interparolante, homoj lernas kompreni unu la alian kaj praktiki la moralan solidarecon, sur kiu baziĝas ĉiu vera integriĝo. En tia aliro efektive kuniĝas la idealoj de d-ro Esperanto kaj tiuj de UNESKO. Ni dividas vizion pri vera tutmondeco, preter la tre limigita tutmondiĝo ekonomia de la merkatoj. Niajn esperojn pri la estiĝo de tutmonda homa komunumo ni bazas sur la plej altaj valoroj de la homa kulturo, tiu transcenda elmontro de la homa spirito. Pro tio, ke kulturon oni esprimas unuavice lingve, interkompreniĝo per la reciproka studado de lingvoj daŭre konsidereblas kiel unu el la plej bonaj rimedoj por kunkonstrui kulturon de la paco.

Ni renovigu niajn strebojn por certigi, ke la tutmondiĝo inkluzivu ankaŭ tiun ĉi dimension: senkondiĉan respekton al kultura kaj lingva diverseco. Se ni sukcesos ĉi-rilate, tio siavice naskos novajn ŝancojn por plifortigi la pacon kaj plibonigi homajn vivojn.

Mi deziras al vi sukceson en ĉi tiu lasta kongreso de la jarcento, kaj atendas kun intereso la raporton pri viaj diskutoj.

Mensaje de saludo de Federico Mayor

Director General de UNESCO al 84º Congreso Universal de Esperanto

Con gran placer expreso mis buenos deseos a los participantes en el 84º Congreso Universal de Esperanto. Vuestro congreso tratará los problemas de la mundialización, la paz y la diversidad lingüística. Esos temas en verdad son el rol central en el programa de la UNESCO, y nunca se tasará en demasía su importancia en la vida diaria de los hombres en todo el mundo.

Estableciendo la pregunta, "¿Mundialización; bazas para la paz?" vuestro congreso enfoca dos aspectos actuales del pensamiento y la colaboración humanos. Primero trata del eterno problema de todas las civilizaciones cómo asegurar la paz; en segundo lugar, trata de la evolución social que rige al final del siglo XX, la mundialización. Ya que la paz, el desarrollo y la democracia forman un inseparable triángulo, es necesario considerar, cómo la democracia se relaciona con la mundialización, y cómo la mundialización influye en el desarrollo social general y principalmente el desarrollo cultural.

Como misión suya, la UNESCO asumió el objetivo de "construir las defensas de la paz" en las mentes de todos los hombres, justamente por eso, nuestra Organización dirige su acción a la construcción de la cultura de la paz. A este fin fundamos el proyecto LINGUAPAX, con la divisa "Paz por medio de las lenguas". Por medio de la educación plur-lingüística y el sostén de la diversidad lingüística y cultural, tiende a reforzar la creencia y voluntad de paz entre los alumnos.

Conversando, los hombres aprenden a comprenderse uno al otro y practicar la solidaridad moral, sobre la cual se basa toda verdadera integración. En tal camino efectivamente se unen los ideales del Dr. Esperanto y los de UNESCO. Compartimos la visión de la verdadera mundialidad, más allá de la muy limitada mundialización económica de los mercados. Nuestras esperanzas acerca de la creación de la comunidad humana mundial la basamos sobre los más altos valores de la cultura humana, esa transcendental exposición del espíritu humano. Puesto que la cultura se expresa en primer lugar lingüísticamente, la inter-comprensión por medio del recíproco estudio de lenguas, continúa siendo posible considerarlo como uno de los mejores remedios para construir la cultura de la paz.

Renovemos nuestros afanes para asegurar, que la mundialización incluya también esta dimensión: incondicional respeto a la diversidad cultural y lingüística. Si logramos éxito a este respecto, eso a su vez hará nacer nuevas oportunidades para reforzar la paz y mejorar la vida humana.

Les deseo éxito en este último congreso del siglo, y espero con interés el reportaje de sus discusiones.

Hej, ĉu vi parolas Esperanton en via familio?

Tiel estis demando de ĵurnalisto dum la gazetara konferenco, okazinta la 29an de julio en la urbodomo de Berlino, organizita de Germana Esperanto-Asocio.
Frank Stocker, prezidanto de Germana Esperanto-Asocio, Marko Naoki Lins, prezidanto de Germana Esperanto-Junularo, Fritz Wollenberg, LKK-ano kaj prezidanto de Esperanto-Ligo Berlino, kaj Kokou Sagbadjelou, prezidanto de Unuigo Togolanda por Esperanto, prezentis al 25 ĵurnalistoj, venintaj de radio-, televid- kaj preskomunikiloj, Esperanton generale, la kongreson kaj ĝian programon, la praktikajn uzeblecojn, la aktivaĵojn en Berlino kaj en Togolando. Al la supre menciita demando s-ro Sagbadjelou povis verve respondi jese. Alia ofte starigita demando kompreneble estis la "konkurenca" rolo de la angla kiel universala lingvo.
Post la konferenco en tre agrabla etoso eblis - enmane sandvicoj, kafo kaj mikrofono- respondi dum interpersonaj intervjuetoj pli profunde al gazetaraj demandoj.
La gazetara konferenco estis tamen nur kulmina okazaĵo de plurmonata publikrilata laboro flanke de GEA kaj de berlinaj esperantistoj. Jam ekde aprilo GEA informis la gazetaron per diversaj novaĵoj. Sekve en kvazaŭ ĉiuj berlinaj gazetoj aperis jam tre pozitivaj artikoloj kaj ankaŭ en multaj tutgermanaj ĵurnaloj aperis jam artikoloj, kiel ekzemple en la tre renoma germana politikrevuo DER SPIEGEL. Plie GEA centre organizas specialan gazetaran servon: ĝi dissendis individuan informon al ĉiuj gazetoj en Germanio, el kies regiono venos Esperantistoj al Berlino. Estis entute ĉirkaŭ 200 diversaj informoj kaj la reeĥo estis bonega. Dum la kongreso aperos certe ankoraŭ pluraj radio- kaj gazetokontribuoj. Anonciĝis al la solena inaŭguro ankaŭ la unua germana televidkanalo ARD.

¡Eh!, ¿Hablan ustedes Esperanto en familia?

Así fue la pregunta de un periodista durante la conferencia de prensa, que tuvo lugar el 29 de julio en el ayuntamiento de Berlín, organizada por la GEA (Asociación Alemana de Esperanto).
Frank Stocker, presidente de GEA; Marko Naoki Lins, presidente de GEJ (Juventud Alemana Esperantista); Fritz Wollenberg, comisario local del congreso y presidente de ELB (Liga Esperantista de Berlín) y Kokou Sagbadjelou, presidente de UTE (Unidad Togolesa para Esperanto), presentaron a 25 periodistas, venidos de la radio-televisión y prensa, el Esperanto en general, el congreso y su programa, las posibilidades practicas de uso, las actividades en Berlín y en Togo. A la arriba mencionada pregunta el Sr. Sagbadjelou pudo responder verbalmente afirmativamente. Otra pregunta frecuentemente formulada fue naturalmente el papel competidor del inglés, como lengua universal.
Después de la conferencia, en muy un ambiente agradable, -bocadillos, café y micrófono en mano- fue posible responder durante intervius personales más profundamente a preguntas de la prensa.
Sin embargo la conferencia de prensa fue sólo un suceso casual que culminó la labor de varios meses de relaciones públicas, por parte de GEA y de esperantistas berlineses. Ya desde abril GEA informó a los periódicos por medio de diversas noticias. Seguidamente, en casi todos los periódicos berlineses ya aparecieron artículos muy positivos y también en muchos periódicos de toda Alemania aparecieron, sin mas, artículos, como por ejemplo, en la muy renombrada revista alemana de política DER SPIEGEL. Además GEA organizó un servicio central especial de prensa: transmitió informes individuales a todos los periódicos de Alemania, desde cuya región vendrían Esperantistas a Berlín. Fueron en total alrededor de 200 informes diversos y el eco fue buenísimo. Durante el congreso aparecerían aún varias contribuciones de prensa y radio. Se anunció también la asistencia a la solemne inauguración, del primer canal de la televisión alemana ARD.

Ekumena Diservo

Pli ol 600 homoj partoprenis la "feston de dankemaj homoj" dimanĉe en la historie grava preĝejo "Sankt Marien". Elstaris kontribuo de ĥoro el Munkeno kun meso komponita originale en Esperanto. La Diservon gvidis pastroj el pluraj nacioj. Memorigante pri mallumaj punktoj de la milita kaj postmilita historio, predikis elokvente A.Burkhardt pri la temo elektita de Berlinanoj: malgraŭ elreviĝoj dankemo pri ĉiuj ebloj.

Servicio religioso ecuménico

Más de 600 personas participaron en la "fiesta de los agradecidos" el domingo en el históricamente importante templo de "Sankt Marien". Destacó la contribución del coro de Munich con una misa compuesta originalmente en Esperanto. Dirigieron la ceremonia sacerdotes de varias naciones. Recordando los puntos oscuros de la historia de la guerra y la posguerra, predicó elocuentemente A.Burkhardt sobre el tema elegido por los berlineses: a pesar de los desengaños agradecimiento por todas las posibilidades.

Tutmondiĝo ĉu por ĉiuj?

Paco ĉiam estis la ĉefa deziro de la homoj. Eblus dum horoj citi himnojn kaj artverkojn kiuj preĝas por ĝi. Pacon ni sopiras, ĉar ni scias ke malpaco naskas perforton, kiu ĉiam estingas homajn vivojn. Malgraŭ tiu praa sopiro la homaro fakte neniam ĝuis plenan pacon. Malpaco kaj milito ĉiam ekflamis tie kaj tie. Tamen, hom-etologoj asertas ke homo biologie estas inter la plej toleremaj vivuloj: ĝi kapablas pli sukcese dividi vivareon kun siaj samspecianoj ol la plej multaj aliaj vivuloj. Malpacojn kaj militojn inter homoj generas ne biologie determinitaj instinktoj, sed enradikiĝintaj kulturaj stereotipoj. El tio sekvas ke atingi pacon ne estas maleble, kvankam -la spertoj instruas nin pri tio- malfacilege.

Nia kongresa ĉeftemo serĉas respondon al la demando "Tutmondiĝo - ĉu ŝanco por paco?". Unue, estos utile iom ekzameni: kion entute ni komprenu sub *tutmondiĝo?*

Tutmondiĝo estas inter la plej diskutataj konceptoj nunaj. Oni plej malsame sintenas al ĝi, ĉefe pro ĝia multfaceteco, i.a. ekonomia (emfaze: financa), ekologia, psikologia, kultura, komunikada kaj, ne laste, politika. Por diversaj homoj tiu aŭ alia faceto povas ŝajni pli esenca, kaj onia opinio pri tutmondiĝo entute povas esti difinita de la rilato al tiu faceto.

Kapturna ritmo

Tutmondiĝo estas plurjarmila procezo seninterrompa, kies ritmo daŭre akceligis: dum la lastaj jardekoj ĝi atingis neniam spertitan, kapturnan rapidecon. La nuna generacio devus en jardeko digesti pli grandan dozon da konsekvencoj de tutmondiĝo ol pli frue deko da generacioj kune.

La komenco de la tutmondiĝa procezo estis tiu momento kiam du triboj de prahomoj unue kontaktigis -ĉu pace ĉu milite- kaj komencis efiki unu al la alia. Tiu efikado certe estis reciproka, sed tute certe ne ekvilibra. Nome, tiu

Mundialización ¿para todos?

La paz siempre fue el principal deseo de los hombres. Se podrían citar durante horas himnos y obras de arte que oran por ella. Suspiramos por la paz, pues sabemos que su falta origina violencia, que siempre destruye vidas humanas. A pesar de esa antigua aspiración la humanidad prácticamente nunca disfrutó de plena paz. Discordias y guerras se encendieron siempre aquí y allí. Sin embargo, los especialistas de etología humana aseguran que el hombre biológicamente se encuentra entre los seres más tolerantes: es capaz de dividir con más éxito su espacio vital con sus semejantes que la mayoría de los demás seres vivos. Las discordias y las guerras entre los humanos las genera no unos instintos biológicamente determinados, sino unos estereotipos culturales enraizados. De eso se deduce que alcanzar la paz no es imposible, aunque sí -los espertos nos enseñan eso- muy difícil.

Nuestro principal tema congresual busca una respuesta a la pregunta "Mundialización - ¿una baza para la paz?". Primero, será útil considerar: qué comprendemos, en definitiva, por *mundialización?*

La mundialización se encuentra entre los actuales conceptos más discutidos. Los posicionamientos respecto a ella son de lo más diferentes, principalmente por sus múltiples facetas, entre otras, la económica (con énfasis en lo financiero), la ecológica, la psicológica, la cultural, la que se refiere a las comunicaciones y, aunque no finalmente, la política. Para algunas personas una u otra faceta puede parecer más esencial, y su opinión sobre la mundialización puede ser totalmente definida en función de esa faceta.

Un ritmo enloquecedor

La mundialización es un ininterrumpido proceso de varios miles milenios, cuyo ritmo se aceleró sin cesar: durante las últimas décadas alcanzó una rapidez enloquecedora nunca antes experimentada. La generación actual debería digerir en una década una dosis mayor de consecuencias de la mundialización que toda una decena de generaciones anteriores juntas.

El comienzo del proceso de mundialización fue cuando dos tribus primitivas por primera vez establecieron contacto -sea pacífica o bélicamente- y comenzaron a influir la una sobre la otra. Esa influencia ciertamente sería recíproca, pero seguro

tribo kies anoj fajlis pli efikajn ilojn kaj provizis sin pli abunde per nutraĵoj, elradiis pli multe da efiko. En la historio ĉiam tiuj homgrupoj pli forte influis la aliajn kiuj pli kreskigis la efikecon de la homa laboro cele al materia bonfarto.

Tiu tendenco bone konstateblas jam ĉe la Romia Imperio, la plej frua klare videbla etapo de la tutmondigo. Ĝia formiĝo kaj daŭra kresko ŝuldiĝas al tio ke romianoj fruktuzis kaj pluevoluigis el la sciaro heredita de la grekoj la elementojn per kiuj povis plialtiĝi la materia nivelo de la homa vivo.

La disfalon de la Romia Imperio sekvis kontinua, silenta evoluo. Ne kreiĝis nova granda imperio, sed la tiamajn eŭropajn ŝtatojn signife unuecigis komuna ideologio de la katolika eklezio, komuna skribsistemo kaj la latina lingvo. En la 15-a jc. maturiĝis la fruktoj de tiu evoluo: en la epoko de la geografiaj malkovroj la monda komerco etendis sian sferon, kaj, per ekesto de kolonioj, Eŭropo ekinfluis teritoriojn multoble pli grandajn ol ĝi mem.

Tutmondiĝo kun vekrioj

La procezo de tutmondiĝo ĝis la komenco de la 20-a jarcento disvolviĝis el Eŭropo - tio estis la koloniado. Ĝin abunde akompanis sango kaj vekrioj, suferoj kaj genocidoj, sed samtempe la ĉefaj elementoj de la eŭropa civilizo ekradikis en la koloniitaj teritorioj. Dum nur kelkaj jarcentoj eŭropaj ŝtatoj etendis sian potencon praktike al la tuta terglobo. La konkeritaj teritorioj kaj loĝantaroj estis kruele ekspluatataj; kelkloke, post plena ekstermo de la lokaj indiĝenoj, la ekloĝintaj eŭropaj enmigrintoj formis iom post iom proprajn ŝtatojn, unue iel ligitajn al la eŭropa kolonia potenco, sed tiuj ligoj iom post iom tute disŝiriĝis.

Unu el tiuj ŝtatoj estis Usono, fondita fine de la 18-a jarcento. Ĝi meritas atenton ĉar dum apenaŭ jarcento kaj duono ĝi trakuris vojon tiel brilan ke ĝi iĝis la plej riĉa kaj forta, unuvorte la plej sukcesa lando de la mondo. Jam de 50-70 jaroj la tutmondiĝa procezo disradias al la terglobo el tiu lando.

Tutan bibliotekon plenigus la erudiciaj analizoj pri la usona miraklo. Ĉi tie mi menciu nur la plej esencan komponanton: la efikegan organizadon de la homa laborado. La kreintoj de tiu lando konscie forbalais la balastajn tradi-

que no equlibrada. O sea, la tribu cuyos miembros tallaron unos instrumentos más eficaces y se aprovisionaron más abundantemente de alimentos, se expandió más eficazmente. En la historia siempre aquellos grupos humanos que más fuertemente influyeron sobre los otros fueron los que más habían aumentado la eficacia del trabajo humano procurando el bienestar material.

Esa tendencia se puede constatar bien ya en el Imperio Romano, la etapa más temprana claramente visible de la mundializaci ón. Su formaci ón y constante crecimiento de debe a que los romanos usaron con provecho y desarrollaron del conocimiento heredado de los griegos aquellos elementos por los cuales pudieron aumentar el nivel material de la vida humana.

A la caída del Imperio Romano siguió una contínua y silenciosa evolució n. No se creó un nuevo gran imperio, pero a los Estados europeos de entonces unificaba significativamente la ideolog ía comú n de la iglesia católica, un sistema de escritura comú n y la lengua latina. En el siglo XV maduraron los frutos de esa evolució n: en la época de los descubimientos geográficos el comercio mundial extendi ó su esfera, y, por la creación de colonias, Europa empezó a influir sobre territorios muchas veces más grandes que ella misma.

Mundializació n con ayes

El proceso de mundializaci ón hasta el comienzo del siglo XX se desarroll ó desde Europa - eso fue la colonizaci ón. Fue muy acompa ñado por sangre y ayes, sufrimientos y genocidios, pero a la vez los principales elementos de la civilizaci ón europea se expandieron en los territorios colonizados. Durante sólo algunos siglos unos Estados europeos extendieron su potencia prácticamente a todo el globo. Los territorios conquistados y las poblaciones fueron cruelmente explotados; en algunos lugares, tras el exterminio total de los indígenas locales, los emigrantes europeos establecidos formaron poco a poco unos Estados propios, primero ligados de alguna mnera a la potencia colonial europea, pero esos lazos poco a poco se rompieron totalmente.

Uno de esos Estados fue EE.UU., fundado a finales del siglo XVIII. Merece atenció n pues en apenas un siglo y medio recorrió un camino tan brillante que se hizo el país más rico y fuerte, en una palabra el más exitoso del mundo. Ya desde hace 50 a 70 años el proceso de mundializació n se expande a todo el globo desde ese país.

Se llenar ía una biblioteca completa con análisis eruditos acerca del milagro norteamericano. Mencionemos aquí solamente el componente más esencial: la eficacísima organizació n del trabajo humano. Los creadores de ese país barrieron conscientemente el lastre de las tradiciones, y comenzaron a construir su sociedad y Estado desde

ciojn, kaj komencis konstrui siajn socion kaj ŝtaton ekde la grundo, kaj -en la avangarda spirito de la klerisma epoko- ĉion ili faris surbaze de la racio. Distanciĝo disde la tradicioj ŝajne nepre antaŭkondiĉas efikan evoluon. Tiu ĉi kritika kaj racia rilato al la tradicioj estas la ĉefa virto kaj samtempe ĉefa malvirto de Usono. Virto: ĉar ĝi donis al Usono kaj ĝiaj loĝantoj mirindan liberecon, kreis favorajn cirkonstancojn por disvolvi la kreivon ĉe individuoj. Malvirto: ĉar ĝi rezultigis ian senradikecon kaj malkreskon de la homa solidareco. En Usono kvazaŭ betoniĝis la konceptoj de raciismo, revolucie novaj kaj utilaj antaŭ ducent jaroj, sed tiaj ke ne nepre utilas konsekvence apliki ilin ĉe nia intertempe multe pli fajna kaj nuanca mondbildo.

Nun ni provu, eĉ se nur supraĵe, prilumi kelkajn el la facetoj de tutmondiĝo.

Teknologio

Homoj ĉie en la mondo facile akceptas ĉi tiun faceton: verŝajne ĉar novaj teknikaĵoj kontribuis al la plikomfortiĝo de la homa vivo sen ke tuj senteblus iliaj negativaj efikoj.

Ekonomio

Ekonomio ĉiam ĉefmotoris la tutmondiĝan procezon. Ĝis antaŭ ĉirkaŭ 20 jaroj ĝia ĉefterenο estis la konstanta kresko de ekstera komerco interŝtata: varojn produktitajn de laboristoj kaj kapitalistoj en unu lando oni vendis al konsumantoj en alia. Tiam registaroj eĉ en la plej liberale regataj ŝtatoj povis decide influi la ekonomiajn procezojn. Esenca ŝanĝo venis meze de la 80-aj jaroj, kiam ĉe solida plua kresko de la ekstera komerco ekis vastaskale io tute nova: eksportado de kapitalo. Kreiĝis enormaj multnaciaj entreprenoj, kiuj iom post iom ekpovis ne nur grandparte eviti influojn de la registaroj, sed eĉ mem influi tiujn. Jen grandegaj produktunuoj sen socia kontrolo, kiuj fakte ankaŭ minacas la bazan principon de merkata ekonomio - liberan konkuron.

Nova etapo de tiu procezo malfermiĝis en la lasta jardeko, post la falo de komunismo. Esence la sola funkcianta ekonomia sistemo en la mondo restis merkatismo-kapitalismo. Ĝi ankoraŭ ne aperas ĉie kun unueca fizionomio, sed ĝia esenco ĉie estas la sama. Oni povas antaŭvidi ĝian baldaŭan plenan homogeniĝon, precipe pro la libera kaj rapida moviĝo de la

el suelo, y -en el espíritu de vanguardia de la época ilustrada- lo hicieron todo sobre la base de la razón. Un distanciamiento de las tradiciones parece que indefectiblemente precondiciona una evolución eficaz. Esta relación crítica y racional con las tradiciones es la principal virtud y a la vez el principal vicio de Norteamérica. Virtud: ya que le da al país y a sus habitantes una libertad maravillosa, creó unas circunstancias favorables para desarrollar la creatividad individual. Vicio: ya que ocasionó un desarraigo y disminución de la solidaridad humana. En EE.UU. casi cristalizaron los conceptos de racionalidad, revolucionariamente nuevos y útiles hace doscientos años, pero de tal manera que no es necesariamente útil aplicarlos consecuentemente según nuestra actual visión mundial mucho más exquisita y matizada.

Ahora intentemos, aunque sea sólo superficialmente, iluminar algunas de las facetas de la mundialización.

Tecnología

Los hombres en todos los lugares del mundo aceptan fácilmente esta faceta: verosímilmente ya que las técnicas nuevas contribuyen al aumento del confort de la vida humana sin experimentar al punto sus consecuencias negativas.

Economía

La economía fue siempre el principal motor del proceso de mundialización. Hasta hace aproximadamente 20 años su terreno principal fue el constante crecimiento del comercio exterior interestatal: mercancías producidas por trabajadores y capitalistas en un país se venden a consumidores en otro. Entonces los gobiernos incluso en los Estados más liberalmente gobernados pudieron decididamente influir en los procesos económicos. Un cambio esencial vino a mediados de los años 80, cuando ante un sólido crecimiento constante del comercio exterior comenzó en gran escala algo totalmente nuevo: la exportación de capital. Se crearon enormes empresas multinacionales, las cuales poco a poco consiguieron no sólo evitar en gran medida la influencia de los gobiernos, sino incluso influir ellas mismas sobre éstos. He ahí unas grandísimas unidades de producción sin un control social, las cuales de hecho también amenazan el principio básico de la economía de mercado - la libre competencia.

Una nueva etapa de ese proceso se abrió en la última década, tras la caída del comunismo. Esencialmente el único sistema económico que quedó funcionando en el mundo fue el capitalismo mercantil. Todavía no aparece en todas partes con una fisonomía unificada, pero su esencia es la misma en todas partes. Se puede prever su pronta homogenización plena, principalmente por el libre y rápido movimiento de los capitales. La caída del comunismo ocasionó cambios desfavorables

kapitalo. La falo de komunismo sekvigis malavantaĝajn ŝanĝojn en la karaktero de kapitalismo: ŝrumpis en ĝi la solidarecaj elementoj. Merkatismo certe estas la ekonomia sistemo kiu plej efike produktadas varojn aŭ organizas servojn ĝenerale. Sed lastatempe ĝi aperas ankaŭ en sferoj kie dubindas ĝia longperspektiva efikeco: en instruado, kulturo, san-servoj.

Ekologio

Ekologiaj damaĝoj ne konas landlimojn. Tial, evidente, ekologio estas la tereno kie plua disvolviĝo de tutmondiĝo estas rekte dezirinda: nur kun tre konscia kaj tutglobe unueca agado eblos eviti ekologian katastrofon. Sed pri la kielo de tiu agado mankas ĝenerala konsento: la intereso de la evoluintaj landoj kontraŭas tiujn de la evolu-landoj.

Kulturo

Kulturo kaj produktado de kulturaj varoj estas en senpera ligo kun la teknika kaj ekonomia aspektoj, malgraŭ ke multaj volonte apartigus kulturon de la aliaj facetoj. Temas pri tio ke homoj laŭ sia intenco plej ĵaluze gardas la propran kulturon, tamen paradokse facile povas perdi ĝin. Lige kun tutmondiĝo, maleblas preteri la lingvan aspekton de kulturo. La angla lingvo en la internacia vivo jam nun havas neŝanceleblan pozicion, kaj post unu-du jardekoj ĝi eble komencos endanĝerigi la poziciojn de la naciaj lingvoj ankaŭ en ties landoj, ekzemple en la supera instruado.

Tutmonda dominado?

Nun ni provu difini la koncepton "tutmondiĝo", kaj ni vidu kia efektive estas la procezo okazanta en la mondo. "Tutmondigo" en si mem signifas ke la elementoj de la monda ekonomio ĉiam pli interdependas, ankaŭ produktado kaj distribuado de kulturaj varoj. "Tutmondiĝo" supozigus reciprokan interdependecon. Male, ni spertas ke ĉiam pli grandan parton de la monda ekonomia produktaro (ankaŭ kultura) posedas kaj regas ekonomiaj societoj registritaj en dudeko da plej evoluintaj landoj, ĉefe Usono. Fakte, estus pli adekvate paroli pri "tutmonda dominado" fare de tiu dudeko da landoj. En la historio, ĉefe influis ĉiam la pli evoluintaj landoj, dum la malpli evoluintaj ĉefe dependis. Tamen ĉe la tiama ritmo de la procezo tiu malegaleco plej ofte restis sub la tolersojlo de la homoj.

en el carácter del capitalismo: se quebraron en él los elementos de solidaridad.

El mercantilismo ciertamente es el sistema económico que más eficazmente produce mercancías u organiza servicios en general. Pero últimamente aparece también en esferas donde es dudosa su eficacia a largo plazo: en la enseñanza, la cultura, los servicios sanitarios.

Ecología

Los daños ecológicos no respetan fronteras. Por eso, evidentemente, la ecología es el terreno donde es directamente deseable un continuado desarrollo de la mundialización: sólo con una muy consciente y unitaria actuación será posible evitar una catástrofe ecológica. Pero sobre la forma de esa actuación falta un consenso general: el interés de los países evolucionados se opone al de los países en vías de desarrollo.

Cultura

La cultura y la producción de mercancías culturales está en relación directa con los aspectos técnicos y económicos, a pasar de que muchos de buena gana separarían la cultura de las otras facetas. Lo que ocurre es que los hombres según su intención guardan más celosamente la propia cultura, sin embargo paradógicamente fácilmente pueden perderla. En relación con la mundialización, no es posible dejar de lado el aspecto lingüístico de la cultura. El idioma inglés en la vida internacional tiene ya ahora una posición inconmovible, y tras uno o dos siglos posiblemente comenzará a poner en peligro las posiciones de las lenguas nacionales también en sus países, por ejemplo en la enseñanza superior.

¿Dominación mundial?

Intentemos ahora definir el concepto de "mundialización", y veamos cómo es efectivamente el proceso que tiene lugar en el mundo. "Mundialización" en sí misma significa que los elementos de la economía mundial cada vez son más interdependientes, también la producción y la distribución de productos culturales. "Mundialización" supondría interdependencia recíproca. Por el contrario, experimentamos que una parte cada vez más grande de la producción económica mundial (también la cultural) es poseída y controlada por sociedades económicas registradas en las dos decenas de países más desarrollados, principalmente EE.UU. De hecho, sería más adecuado hablar de una "dominación mundial" por parte de esas dos decenas de países. En la historia, siempre influyeron principalmente los países más evolucionados, mientras los menos desarrollados fueron principalmente dependientes. Sin embargo en otras épocas el ritmo del proceso permitió que esa desigualdad muy a menudo permaneciese bajo el umbral de tolerancia de los hombres.

Esa dominación mundial de Norteamérica es es-

Tiu tutmonda dominado de Usono aparte okulfrapas ĉe la kulturaj varoj. Ĉi-terene suferas eĉ la evoluintaj landoj de Okcidenta Eŭropo. La filmoj projekciataj en tiu ĉi mondparto estas je 70% usonaj; la nombro de la spektantoj probable eĉ pli altas. La usonaj filmoj kredeble ĉiam pli dominos, pro la atendebla teknika progreso de televidado kaj atingos ankaŭ la analfabetajn amasojn en evolulandoj. Tiuj filmoj reklamas usonajn viv- kaj konsummodelojn. Se evolulandanoj alstrebos ĉi tiujn, nepre sekvos ekologia katastrofo, ĉar ĉe usona konsumnivelo la terglobo kapablus vivteni ne pli ol triono de siaj ses miliardoj. Aliflanke, la evidenta malsukceso atingi tiun celon kaŭzos profundan frustron, kiu siavice povos naski psikajn kaj politikajn reagojn malfacile prognozeblajn.

Internacia komunumo?

La dominado de la evoluintaj landoj lastatempe etendiĝis ankaŭ al la politika, eĉ milita sfero. En la lasta jugoslavia milito 19 NATO-membroŝtatoj elegante deklaris sin "internacia komunumo" kaj ekmilitis kontraŭ Jugoslavio. El nia vidpunkto la esenco estas ne ĉu la Miloŝeviĉ-reĝimo kulpis aŭ ne, sed tio ke tiu milito marĝenigis la internacian juron kaj la universalan organizon UN. Oni diras ke de nun tiu milito tutmonde bremsos ŝtatan perforton kontraŭ propraj civitanoj. Sed tio verŝajne koncernas nur ŝtatajn perfortojn juĝotajn punindaj en Vaŝingtono kaj Bruselo.

Kiu (mal)profitas?

Kiuj profitas, kiuj malprofitas el la nuna tutmondiĝado?

Evidente, la profitantojn ni devas serĉi unuavice en la evoluintaj landoj. Temas pri la posedantoj kaj direktantoj de la ekonomiaj societoj, kiuj realigas la kapital-eksporton kaj la translokadon de la produktado al aliaj landoj. Ili trioble gajnas. Unue: en la nova loko laborforto signife malpli kostas. Due: la aŭtoritatoj tie ĝenerale dorlotas investantojn per impostfaciligoj. Trie: konservante siajn pli fruajn merkatojn, ili ekhavas novajn. Fakte, dislokante sian produktadon ili sendependiĝas de la registaroj kaj, forglitante el la socia kontrolado, ili fariĝas preskaŭ nevundeblaj. Ĉio tio rezultigas abruptan enspezo-kreskon por la posedantoj kaj por iliaj privilegiitaj direktantoj.

pecialmente visible en lo que se refiere a los productos culturales. En este terreno sufren incluso los países desarrollados de Europa Occidental. Son norteamericanas el 70% de las películas proyectadas en esta parte del mundo; la cantidad de espectadores es probablemente mayor. Las películas norteamericanas seguramente dominarán cada vez más, por el previsto progreso técnico de la televisión y llegará también a las masas analfabetas de los países en vías de desarrollo. Esas películas promocionan modelos de vida y de consumo norteamericanos. Si la gente de los países en vías de desarrollo aspiran a esos modelos, sobrevendrá inevitablemente una catástrofe ecológica, pues al nivel de consumo norteamericano el globo terrestre sería capaz de nutrir no más de la tercera parte de sus seis mil millones de habitantes. Por otra parte, el evidente fracaso en conseguir ese objetivo originará una profunda frustración, que a su vez podría generar reacciones psíquicas y políticas difíciles de pronosticar.

¿Comunidad internacional?

El dominio de los países desarrollados se extendió últimamente también a la esfera política e incluso a la militar. En la última guerra yugoslava 19 Estados miembros de la OTAN se declararon elegantemente "comunidad internacional" e hicieron la guerra contra Yugoslavia. Desde nuestro punto de vista lo esencial no es si el régimen de Milosevic era o no culpable, sino que esa guerra marginaba al derecho internacional y a la organización universal de la ONU. Se dice que desde ahora esa guerra frenará en todo el mundo la violencia de los Estados contra sus propios ciudadanos. Pero seguramente atañe sólo a la violencia estatal considerada punible en Wasington y Bruselas.

¿A quién (des)favorece?

¿Quiénes se benefician, quiénes salen perjudicados de la actual mundialización?

Evidentemente, a los beneficiados deberemos buscar en primer lugar en los países desarrollados. Se trata de los poseedores kaj dirigentes de las sociedades económicas, los cuales realizan la exportación de capital y el traslado de la producción a otros países. Ellos ganan tres veces. Primero: en el nuevo lugar la fuerza laboral cuesta significativamente menos. Segundo: allí las autoridades generalmente miman a los inversores por medio de facilidades fiscales. Tercero: conservando sus mercados más tempranos, adquieren otros nuevos. De hecho, dispersando su producción se independizan de los gobiernos y, escapando del control social, se hacen casi invulnerables. Todo esto origina un colosal crecimiento de los ingresos para los poseedores y para sus privilegiados directivos.

Sin embargo se encuentran benefiados también

Profitantoj tamen troviĝas ankaŭ en la landoj akceptantaj tiun eksporton: unuavice tiuj lokaj elitanoj kiuj kunorganizas la produktadon. Profitas ankaŭ tiuj laboristoj de la kapital-akceptantaj landoj kiujn la nove kreitaj produktejoj dungas: ĉar ili entute ekhavas laboron kaj eble eĉ ricevas iom pli altan salajron ol kutime. Profitas komence ankaŭ la kapital-akceptanta ŝtato: malgraŭ la impost-faciligoj iom kreskas ĝiaj impostenspezoj, kaj pro la malpliiĝo de la senlaboreco moderiĝas la socialaj elspezoj. Problemoj ekestas kiam tiuj entreprenoj komencas elporti sian profiton el la lando. Tion malfacile eltenas la ankaŭ cetere ne ekvilibra ekstera mona bilanco de tiuj landoj: ĝenerale ili provas fliki la truon per kombino de pruntoj kaj allogado de pliaj investantoj.

Malprofitas en la evoluintaj landoj antaŭ ĉio tiuj laboristoj kiuj pro la produktad-translokado perdas la laboron; sed malprofitas ankaŭ ties registaroj. Pro la forportita produktado ŝrumpas impost-enspezoj, dum kreskas senlaboreco, generanta ŝtatajn elspezojn. Eliri el tiu kaptilo eblas nur per ŝparado je socialaj elspezoj, malaltigo de la nivelo de la socia provizado kaj de la vivnivelo ĝenerale.

Malprofitantoj troviĝas ankaŭ en la landoj akceptantaj la kapital-importon. Pro la abrupta malfermo de la naciaj ekonomioj tie povas detruiĝi tutaj industriaj branĉoj tradiciaj, likvidante pli da laborlokoj ol kiom la kapital-importo produktas. La abrupta apero de novaj produkto-kulturoj -krom la perspektive evoluiga efiko- povas kaŭzi psikan ŝokon kun ties negativaj sociaj konsekvencoj. Multa detruo sekvas ankaŭ el tiu formo de kultura tutmondiĝo kiun enkorpigas ĉefe la enpenetro de aro da senpretendaj "sap-operoj" kaj filmoj radiantaj agresivecon. Tiu stultiga bildofluo efike malriĉigas la lingvan kulturon, marĝenigas la skriban kulturon, la bazon de tio kio igas la homon tiel granda kia ĝi estas.

Perdoj kaj gajnoj

Per la nuna formo de tutmondiĝo dum pli longa periodo perdos la plimulto de la homoj, ĉar lastatempe ĉie en la mondo oni daŭre revizias la sociajn kontraktojn, favore al la kapitalo. Salajroj kaj sociala prizorgo fine tendencos monde unueciĝi meze inter la nunaj svisa kaj, ni diru, bangladeŝa niveloj. Tiel svisoj perdos;

en los países que reciben los capitales exportados: en primer lugar esas élites locales que colaboran en la organización de la producción. Se benefician también aquellos trabajadores de los países receptores de capital a quienes contratan los nuevos centros de producción: pues ellos en definitiva encuentran trabajo y posiblemente reciben un salario un poco más alto que de costumbre. Se beneficia al comienzo también el Estado receptor de capital: a pesar de las facilidades fiscales crecen algo sus ingresos por impuestos, y por la disminución del desempleo se moderan los gastos sociales. Los problemas aparecen cuando esas empresas comienzan a sacar del país su ganancia. Difícilmente soporta eso la también por lo demás desequilibrada balanza monetaria exterior de esos países: generalmente ellos intentan remendar el agujero por medio de combinación de préstamos y atracción de nuevos inversores.

Son perjudicados en los países desarrollados ante todo aquellos trabajadores que por el traslado de la producción pierden el trabajo; pero son perjudicados también sus gobiernos. Debido al traslado de la producción al exterior se quiebra el ingreso de impuestos, mientras crece el desempleo, generando gastos estatales. Salir de esa trampa es posible sólo por el ahorro de gastos sociales, reducción del nivel de la provisión social y del nivel de vida en general.

Los perjudicados se encuentran también en los países receptores de la exportación de capital. Por el súbito cierre de las economías nacionales pueden destruirse allí ramas completas de industrias tradicionales, liquidando más puestos de trabajo de los que produce la importación de capital. La súbita aparición de nuevas culturas de producción -aparte de la influencia evolucionadora en perspectiva- puede causar un trauma psíquico con sus negativas consecuencias sociales. Resulta también mucha destrucción de esa forma de mumdialización cultural que se encarna principalmente en la introducción de una serie de "óperas-jabón" sin pretensiones y películas difusoras de agresividad. Ese flujo de imágenes atontador enpobrece eficazmente la cultura lingüística, marginan la cultura escrita, la base de lo que hace al hombren tan grande como es.

Pérdidas y ganancias

Por la forma actual de mundialización durante un período más largo perderá la mayoría de los hombres, pues últimamente en todas partes en el mundo se revisan constantemente los contratos sociales, en favor del capital. Los salarios y los servicios sociales finalmente tenderán a unificarse mondialmente a un término medio entre los actuales niveles suizo y, digamos, bangladesano. Así los suizos perderán; los habitantes de Bangladesh sólo en aparentemente ganarán. A la larga

bangladeŝanoj nur ŝajne gajnos. Perspektive ankaŭ ili perdos, ĉar ili certe neniam atingos la nunan nivelon, kiun iam principe ili ja povus atingi.

Do, la respondo al "Tutmondiĝo -ĉu ŝanco por paco?" ne povas esti unusenca. La ĵus diritaj negativaĵoj multajn influas respondi nee. Tamen rifuzi ĝin tutan ne eblas, kaj eĉ se eblus, estus malprudente. Se la homa intelekto sukcesis krei ilaron transportan kaj telekomunikan per kiu eblas intensa kunlaborado de la sesmiliard-opa homaro, estus stulte ne uzi ĝin. Ni povas respondi jese al tutmondiĝo, sed per emfaza neo al tutmonda dominado fare de dudeko da landoj, kaj per aparte forta neo al la dominado fare de unu el ili. Usonanoj havas ja multegajn kaŭzojn por fieri, sed ili komprenu ke la ceteran homaron ne feliĉigos se ĉie sur la terglobo elkreskos kopioj de Usono.

La vera tutmondiĝo

Subteni la veran tutmondiĝon ne nur ne ekskludas, sed eĉ neprigas kontraŭstaron al tiaj fenomenoj. Tio povas konflikti kun la interesoj, ofte ŝtate apogataj, de ekonomiaj grupoj, sed por la celo -kreo de egaleca, demokratia tutmondiĝo, surbaze de reciproka interefiko de la partoprenantoj - indas alfronti tiujn konfliktojn. Vera tutmondiĝo donos ŝancon por paco, ĉar en ĝi ĉiuj rajte sentos sin profitantoj. Male, tutmonda dominado fare de malvasta ekonomia elito vekos en la ceteraj kvin miliardoj senton de venkiteco, kaj tio elvokas ne tipe pacajn refleksojn.

Por eviti malpacon necesas ke la evoluintaj landoj montru profundan sinmoderigon en la plua fluo de la tutmondiĝa procezo. Necesas ke ili memoru tion ke baza briko de ĉiu kulturo estas sinlimigo.

Ni esperantistoj estas fruaj apostoloj de egaleca tutmondiĝo, nutranta sin el la reciproka interefikado de kulturoj. Ni estas optimismaj ankaŭ nun, kiam la aŭguroj por atingi tian tutmondiĝon ne estas aparte esperigaj. Solvas "homa cerb' problemon, / kiu ankoraŭ ne sentigis premon" -jubilis William Auld pri la homa kapablo en sia epokfara *La infana raso* antaŭ 43 jaroj. Nun la problemo jam sentigas premon, kaj la "homa cerb"' certe solvos la problemon -sed nur se ni ĉiuj partoprenos en la solvado.

también ellos perderán, pues con seguridad nunca alcanzarán el actual nivel, al que ellos alguna vez en principio podrían llegar.

Así pues, la respuesta a "Mundializaci ón -¿una baza para la paz?" no puede ser en un solo sentido. Los mencionados aspectos negativos hacen que muchos respondan que no.

Sin embargo no es posible rechazarla totalmente, e incluso si fuese posible, sería imprudente. Si el intelecto humano consiguió crear un utillaje de transporte y comunicaciones por medio del cual es posible la intensa colaboración de una humanidad de seis mil millones de personas, sería una tontería no utilizarlo. Podemos responder afirmativamente a la mundialización, pero poniendo énfasis el la negativa al dominio mundial de dos decenas de países, y con un especialmente fuerte rechazo a la dominación de uno de ellos. Los norteamericanos ciertamente tienen muchísimos motivos para estar orgullosos, pero han de comprender que el resto de la humanidad ne se llenará de felicidad si en todas partes de la tierra surgen copias de EE.UU.

La vedadera mundialización

Sostener la verdadera mundialización no sólo no excluye, sino que incluso hace imprescindible oponerse a tales fenómenos. Ello puede entrar en conflicto con los intereses, a menudo apoyados estatalmente, de grupos económicos, pero para el objetivo -creación de una mundialización igualitaria, democrática, sobre la base de recíproca interacción de los participantes- merece la pena afrontar esos conflictos. Una verdadera mundialización aportará una baza por la paz, pues en ella todos tendrán derecho a sentirse beneficiados. Por el contrario, la dominación mundial de una reducida élite económica despertará en los restantes cinco mil millones de personas un sentimiento de derrota, y eso inspira unas reflexiones no típicamente pacíficas.

Para evitar la discordia es preciso que los países desarrollados muestren una profunda automoderación en el flujo posterior del proceso de mundialización. Es preciso que recuerden que una piedra angular de toda cultura es la moderación.

Nosotros, esperantistas, somos apóstoles tempranos de una mundialización igualitaria, que se nutre de la influencia recíproca entre las culturas. Somos optimistas también ahora, cuando los aŭgurios para conseguir tal mundialización no son precisamente esperanzadores. Soluciona "el cerebro humano el problema, / que aún no agobia" - dijo jubilosamente William Auld acerca de la capacidad humnaa en su famosa *La raza de niños* hace 43 años. Ahora el problema ya oprime, y el "cerebro humano"' ciertamente solucionará el problema -pero sólo si todos nosotros participamos en la solución.

KONGRESA REZOLUCIO

La 84-a Universala Kongreso de Esperanto,

Kunvenanta en Berlino, Germanujo, de la 31a de julio ĝis la 7a de aŭgusto 1999, kun 2712 partoprenantoj el 66 landoj;

Debatinte pri la temo "Tutmondiĝo - ŝancoj por paco?";

konstatinte ke la celo de la Internacia Lingvo Esperanto ekde la plej fruaj tempoj estas liveri al la mondo egalecan formon de komunikado, kiu konservas la etnajn lingvojn por ties utiligo interne de la diversaj regionoj, nacioj kaj etnoj, kaj per tio certigas eblon de egaleca partopreno por ĉiuj popoloj en la tutmondiĝa procezo, kaj samtempe ŝirmas la kulturan multkolorecon de nia terglobo;

analizinte la aktualan, ĉiam pli rapidan disvolviĝon de la tutmondiĝo, kiu tamen realiĝas laŭ modelo kiu kuntrenas la elĉerpon de la naturaj rimedoj de nia planedo, t. e. de nia heredaĵo al la postaj generacioj, kaj kiu alprenas en multaj rilatoj la formon de super-regado fare de la plej prosperaj landoj de la mondo, kaj sekve elvokas la fortiĝon de naciismo kaj apartiĝemo multloke, kio siavice endanĝerigas pacon;

notinte

- ke la internacia komunumo komencis alfronti tiun problemaron ekz. per la Konferenco de UN en Rio-de-Ĵanejro en 1992, en kiu partoprenis la E-movado,
- ke UN, Unesko kaj la aliaj instancoj de UN devas plu havi centran rolon en la komuna klopodo por ekologia sekureco, homaj rajtoj kaj justeco en la mondo;

alvokas

- al Unuiĝintaj Nacioj, al ties instancoj, al ĉiuj internaciaj forumoj, al la ne-registaraj organizaĵoj kaj al la uzantoj kaj parolantoj de Esperanto tra la mondo, doni gravan atenton al tiuj ĉi aspektoj de tutmondiĝo, kaj klopodi direkti la procezon tiel ke ĉiuj homoj de la terglobo profitu el ĝi. Tio povas okazi nur ĉe senkondiĉa respekto de ĉiuj homaj rajtoj, inkluzive de la rajtoj je lingva kaj kultura diverseco;
- al la ekonomie prosperaj kaj politike fortaj ŝtatoj celi ne asimilon de la cetera mondo sed unuiĝon kun ĝi surbaze de reciproka kompreno, respekto kaj reciprokaj avantaĝoj, ĉar nur tia tutmondiĝo povas garantii por la homaro solidan pacon en vera feliĉo.

RESOLUCIÓN CONGRESUAL

El 84 Congreso Universala de Esperanto,

Reunido en Berlín, Alemania, del 31 de julio hasta el 7 de agosto 1999, con 2712 partipantes de 66 países;

Habiendo debatido sobre el tema "Mundialización - ¿oportunidades para la paz?";

Habiendo constatado que el objetivo de la Lengua Internacional desde su época más temprana es proporcionar al mundo una forma equitativa de comunicaci ón, que conserva las lenguas étnicas para su utilizació n en las diversas regiones, naciones y etnias, y así asegura la posibilidad de participación equitativa para todos los pueblos en el proceso de mundializació n, y a la vez protege la cultura multicolor de nuestro planeta;

Habiendo analizado el actual desarrollo, cada vez más rápido, de la mundializació n, que sin embargo se realiza según un modelo que comporta el agotamiento de los recursos naturales de nuestro planeta, es decir, de la herencia de las generaciones venideras, y que asume en muchas relaciones la forma de dominio de los países más prósperos del mundo, y por consiguiente suscita el fortalecimiento de nacionalismo y separatismo en muchos lugares, lo que a su vez pone en peligro la paz;

Habiendo notado

- que la comunidad internacional comenzó a afrontar esa problemática, por ejemplo por la Conferencia de la ONU en Rio de Janeiro en 1992, en la que particip ó el Movimiento Esperantista,
- que la ONU, UNESCO y la otras instancias de la ONU deben tener más un papel central en los intentos comunes para la seguridad ecológica, derechos humanos y justicia en el mundo;

Hacemos un llamamiento

- a las Naciones Unidas, a sus instancias, a todos los foros internacionales, al las organizaciones no gubernamentales y a los usuarios y hablantes del Esperanto en todo el mundo, presten gran atención a estos aspectos de la mundializaci ón, y procuren dirigir el proceszo de tal manera que todos los hombres de la tierra se beneficien de él. Eso puede tener lugar sólo con un respeto incondicional de todos los derechos humanos, incluso de los derechos a la diversidad lingüística y cultural;
- a los Estados económicamente prósperos y políticamente fuertes para que persigan no la asimilaci ón del resto del mundo sino la unidad con él sobre la base de recíproca comprensi ón, respeto y provecho común, pues sólo tal mundializaci ón puede garantizar a la humanidad una paz sólida en una felicidad verdadera.

Pluvalideco de la **Komunista Manifesto** en la jarcento de la tutmondiĝo

Vigencia del **Manifiesto Comunista** en el siglo de la mundialización

verkis: ***Faustino Castaño Vallina***

La ***Komunista Manifesto*** enportas ian mobilizigan kapablon kiu transcendas la epokon kiam ĝi estis verkita. Tiu dokcumento de Marks kaj Engels, preter la variebleco de la kapitalismo kiun denoncas kaj de la fiaskoj de la revolucioj kiujn inspiris, konstituas stimulon pri liberiĝo kiu hantas en la mondo, ateston pri la granda espero je realiĝo de la ĉiama revo pri pli justa kaj frateca mondo. Revo senĉese rekomenciĝanta.

La studo pri ĝia pluvalideco en la nuna historia etapo postulas difini kiajn partojn daŭre aplikeblas al nia nuntempa socio kaj kiajn partojn jam ne plu ne alĝustiĝas al ĝi aŭ kiajn prognozojn ne plenumiĝis. Evidetas ke la ***Manifesto*** enhavas asertojn kiujn oni ne povas subskribi en nia tempo. Ekzemple, Marks ne ĝuste taksis la naciajn aspektojn de la proletara afero, kaj trotaksis la eblecon je proletara revolucio en Germanio.

Male, aliaj asertoj siaj pli daŭre valoras, ekzemple, tio ke la historio de ĉiu socio estas la historio de la klasbatalo. Marks ne malkovris la sociajn klasojn nek la klasbatalon; tiuj konceptoj regule aperas en la ĉefaj francaj historiistoj de la komenciĝo de la 19a jarcento. La klasbatalo estas en la historio kaj la historiistoj konstatas tion. Marks sukcesis kompreni ke la ekzistado de malsamaj sociaj klasoj kun kontraŭantaj interesoj ludis en la sociojn ian esencan rolon, de motoro de la historio, kiu ne estis sufiĉe pristudita antaŭe. Marks konstatis ke la burĝa socio moderna, naskiĝinta el la postrestaĵoj de la antikva feŭdalismo, ne superis la antaŭajn klas-kontraŭdirojn. Estigis novajn klasojn, novajn kondiĉojn je subpremado, novajn batalformojn. Sed oni ne povas diri ke ĝi simpligis la klas-kontraŭdirojn. La moderna socio estas, en el sojlo de la tria jarmilo kaj meze de la tutmondiĝadprocezo, tre malsimila ol tiu konita de Marks. Ne malpliiĝis al nur du grandaj klasoj kiuj interfrontiĝas rekte, sed plikomplikiĝis. La nuna socio estas dividita laŭ diversaj sociaj tavoloj kun strukturoj pli kaj pli komplikaj kaj kies interrilatoj estas pli komplikaj ol simpla kontraŭado. Okazis grandaj sociologiaj ŝanĝoj, rezultintaj el egaj teknologiaj transformiĝoj, kiuj efikis sur la kondiĉoj de la produktado kaj de la ekonomio ĝenerale.

El *Manifiesto Comunista* entraña una capacidad movilizadora que transciende la época en que fue escrito. Este documento de Marx y Engels, más allá de la variabilidad del capitalismo que denuncia y de los fracasos de las revoluciones que inspiró, constituye un estímulo de liberación que planea sobre el mundo, un testimonio de la gran esperanza en realizarse el viejo sueño de un mundo más justo y fraternal. Un sueño continuamente recomenzado.

El estudio de su vigencia en la actual coyuntura histórica comporta definir qué partes siguen siendo aplicables a nuestra sociedad actual y qué partes no se corresponden ya con ella o qué previsiones no se realizaron. Es claro que el *Manifiesto* contiene afirmaciones que no se pueden suscribir en nuestra época. Por ejemplo, Marx no apreció en toda su importancia los aspectos nacionales de la cuestión proletaria, y sobreestimó la posibilidad de una revolución proletaria en Alemania.

Por contra, otras afirmaciones tienen un valor más permanente, por ejemplo, la de que la historia de toda sociedad es la historia de la lucha de clases. Marx no descubría las clases sociales ni la lucha de clases; esos conceptos aparecen regularmente en los grandes historiadores franceses de comienzos del siglo XIX. La lucha de clases existe en la historia y los historiadores la registran. Marx supo ver que la existencia de clases sociales diferentes con intereses opuestos tuvo en las sociedades un papel esencial, de motor de la historia, que antes no se había analizado suficientemente. Marx constató que la sociedad burguesa moderna, surgida de las ruinas del antiguo feudalismo, no superó los viejos antagonismos de clase. Estableció nuevas clases, nuevas condiciones de opresión, nuevas formas de lucha. Pero no puede decirse que simplificara los antagonismos de clase. El movimiento de la sociedad moderna es, en el umbral del tercer milenio y en pleno proceso de mundialización, muy distinto a cómo lo observó Marx. No se redujo a dos grandes clases que se enfrentan directamente, sino que se complicó más. La sociedad actual se divide en diversas capas sociales de estructuras cada vez más complejas y cuyas relaciones son más complicadas que un simple antagonismo. Se registraron grandes cambios sociológicos, resultado de enormes transformaciones tecnológicas, que afectaron a las condiciones de la producción y a la economía en general.

Li sufiĉe pravas, tamen, en sia priskribo de la prosperado de la burĝaro, pri kiu li diras ke estas rezulto de longa procezo de disvolviĝo de serio da revolucioj okazintaj en la produktad-maniero kaj la interŝanĝad-sistemo, samkiel sia aserto de tio ke, esence, la moderna regantaro ne estas pli ol komitato kiu demarŝas la aferojn de la superreganta klaso. Kaj tio estas tiele kvankam la burĝklaso, kiu sukcesis konkeri per granda penbatalado la politikan povon ekskluzivan en la moderna ŝtato, ne ĉiam efektivigas ĝin rekte. La meĥanismoj de sia hegemonio estas nuntempe sufiĉe komplikaj.

Los aŭtoroj de la ***Manifesto*** konstatis ke la burĝaro ludis en la historio ian enorme transformigan rolon: ĝi solvis la personan dignon en la ŝanĝ-valoro kaj anstataŭis la antikvajn rajtojn per unusola kaj senmaska libereco: la libera ŝanĝo. Anstataŭ la ekspluatado submaske de religiaj aŭ politikaj iluzioj metis la ekspluatado malfermita, rekta, kruda. Ĝi igis salajrita la kuraciston, la juĝiston, la cienculon... Ĝi deprenis de la familiaj interrilatoj la vualon de sentimentalismo, farante el ili simplan monrilaton. Marks kaj Engels evidentigis tiele la rolon de la mono en la homaj interrilatoj en la burĝa socio. Nia socio restas tiele priskribita kaj denoncita: la malfacileco de la homaj interrilatoj kiun generas, la manko de idealo kiun originas, la konkurenco celante monon kaj profiton.

Cetere, Marks reliefigas la meriton de la burĝklaso, kiu pruvis ke la homa aktivado kapablas krei vidindaĵojn tre malsimilaj ol la egiptaj piramidoj, la romiaj akveduktoj kaj la gotikaj katedraloj. Ekde la epoko de Marks tiaj vidindaĵoj pliiĝis. La homo alvenis al la luno, konas la televidon kaj la aŭtomobilon, superregas la atomon, kreis la informadikon kaj la aŭtomatigitajn fabrikojn, tutan mondon kiun Marks ne povis imagi. Sed ĝi ankaŭ amasigis dekmilionojn da personoj en urboj sen animo nek beleco, lasante centmilionoj da homoj en stato de malriĉeco tiel tragika, almenaŭ, kiel la laboristoj de la 19a jarcento. Kampoj de la ne-disvolvigita mondo, urboj kun multenombraj kabanaĉoj... tia estas nia mondo komence de la 21a jarcento. La ***Manifesto*** esprimas la koleron de cent-milionoj da homoj antaŭ sia subhoma situacio kaj sia espero pri pli bona mondo.

Konvenas al nia epoko ankaŭ la bildo de Marks pri la senĉesa ĥaoso de la burĝa produktado, la persisto de la malstabileco. Li ne pravas kiam asertas ke la naciaj limoj kaj ecoj rezultus neeblaj, sed li pravas dirante ke la burĝaro ĵetas en la civilizacion eĉ la plej sovaĝaj nacioj... Ĝi devigas ĉiujn naciojn adopti la burĝan produktadmanieron, igas ilin burĝaj nacioj. Ĝi kreas mondon laŭ sia bildo. Sed li ne pravis pensante ke la burĝa socio troviĝis rande de sia disfalo. Ĝi akreditis pli grandan rezistkapablon kaj adaptiĝeblecon ol li supozis. La

Resulta bastante certera, en cambio, su descripción de la ascensión de la burguesía, de la que dice que es el producto de un largo proceso de desarrollo de toda una serie de revoluciones acaecidas en los modos de producción y de intercambios, y su afirmación de que, en esencia, el gobierno moderno no es más que un comité que gestiona los asuntos de la clase dominante. Y ello es así aunque la burguesía, que consiguió conquistar con una gran lucha el poder político exclusivo en el Estado representativo moderno, no lo ejerce siempre de modo directo. Los mecanismos de su hegemonía son en la actualidad bastante complicados.

Los autores del *Manifiesto* constatan que la burguesía tuvo en la historia un papel enormemente transformador: disolvió la dignidad de la persona en el valor de cambio y sustituyó las antiguas franquicias por una libertad única y descarada: el libre cambio. En lugar de la explotación velada por ilusiones religiosas o políticas puso la explotación abierta, directa, en toda su crudeza. Convirtió en asalariado al médico, el jurista, el científico... Arrancó a las relaciones familiares el velo de sentimentalismo, reduciéndolas a una simple relación de dinero. Marx y Engels ponen así de manifiesto el papel del dinero en las relaciones humanas en la sociedad burguesa. Nuestra sociedad aparece así reflejada y cuestionada: la dificultad de las relaciones humanas que genera, la ausencia de ideal que origina, la carrera en pos del dinero y la ganancia.

Por lo demás, Marx destaca los méritos de la burguesía, que mostró que la actividad humana es capaz de realizar unas maravillas muy distintas de las pirámides egipcias, los acueductos romanos y las catedrales góticas. Desde la época de Marx esas maravillas han ido en aumento. El hombre llegó a la luna, conoce la televisión y el automóvil, domina el átomo, creó la informática y las fábricas automatizadas, todo un mundo que Marx no podía imaginar. Pero también amontonó decenas de millones de personas en ciudades sin alma y sin belleza, dejando a cientos de millones de seres humanos en una indigencia tan trágica por lo menos como la de los obreros del siglo XIX. Campos del mundo no desarrollado, ciudades superpobladas con innumerables chabolas, así es nuestro mundo al comienzo del siglo XXI. El *Manifiesto* expresa la ira de cientos de millones de hombres ante su condición inhumana y su esperanza en un mundo mejor.

También encaja en nuestra época la descripción que Marx hace del incesante trastorno de la producción burguesa, la permanencia de la inestabilidad. No acierta cuando escribe que las limitaciones y los particularismos nacionales resultan imposibles, pero tiene razón al decir que la burguesía precipita en la civilización hasta las naciones más bárbaras... Obliga a todas las naciones a adoptar el modo de producción burgués, las convierte en naciones de burgueses. Crea un mundo a su imagen. Pero no tenía razón al pensar que la sociedad burguesa estaba al borde de su hundimiento. Acreditó una capaci-

antaŭvido de Marks pri la evoluo de la mezaj socitavoloj, kiuj falus en la proletaron, estas prava nur se oni asignas al la termino "proletaro" ampleksan signifon koncernante ĉiujn salajrulojn, ne nur la manlaboristojn. La laborkondiĉojn kiujn priskribas la ***Manifesto*** ne estas la nuntempaj, dank' al la bataloj de la laboristoj inspiritaj en la propra ***Manifesto***, kaj ankaŭ pro la teknologia progesado.
Marks asertis ke el ĉiuj sociaj klasoj antaŭ la burĝaro, nur la proletaro konstituas klason vere revolucian. Ankaŭ tio veras nur se en "proletaro" enestas ĉiuj salajruloj kaj ne nur la industriaj laboristoj.
Marks notis ke al la proletoj mankas propraĵo kaj ke siaj rilatoj kun sia familio ne similas al ties de la burĝa familio. Tio ne veras nuntempe. Certe la salajruloj ne posedas la produktadrimedojn, sed ili havas iajn propraĵojn. La rilatoj kun sia familio ja similas al ties de la burĝklaso. Kaj krome la proleto ne estis plene senigita de sia nacia karaktero kiel Marks prognozis. Li diris ke la leĝoj, la moralo kaj la religio estas burĝaj antaŭjuĝoj kiuj kovras aliajn burĝajn interesojn, sed la leĝoj, la moralo kaj la religio pruvis ke ankaŭ ili povas esti iloj por faligi la burĝajn interesojn.
Tamen, aliaj asertoj de Marks kaj Engels estas pli ĝustaj hodiaŭ ol en la epoko kiam ili estis formulitaj. Kiam Marks verkis ke la proletara movado estas la aŭtonoma movado de la plimulto favore al la plimulto, li antaŭvidis la estontecon kaj tre ampleksigis la limojn de la proletaro. Same kiam li deklaris ke por ekzisti kaj superregi, la burĝklaso bezonas ion esencan: la akumuladon de la riĉaĵo en la manoj de la privataj personoj, la formado kaj plikreskiĝado de la kapitalo, la kondiĉo de la kapitalo estas la salajrulo.
Laŭ Marks, la burĝaro produktas ĉefe siajn propraĵn entombigistojn. Sia malapero kaj la venko de la proletaro estas same neeviteblaj. Tiu ĉi, kvazaŭ mesia profetaĵo, estas valida se oni konsideras ĝin kiel formulado de plenumenda tasko, iu celo por kiu oni devos batali, iu atingebla venko, kaj ne kiel iu kredaĵo pri historia determinismo. La historio ne estas apriore skribita; ĉiuj eblecoj estas malfermitaj kaj la estonteco estos la rezulto de la homa laborado kaj penado. La jarcento kaj la jarmilo kiuj komenciĝas estos la tempa scenejo de la interfrontiĝo de la fortoj kiuj volas persistigi la ekspluatadon kaj tiuj kiuj volas konstrui novan mondon detruante la socian kaj ekonomian ordon tia kia ĝi estas nuntempe.
Prave la superregantaj klasoj tremas antaŭ la minaco de revolución far de la kreskiĝanta amaso de la subpremitoj, ekspluatatoj kaj marĝenitoj de la mondo. La proletaro havas antaŭ si konkereblan mondon. La fantomoa de la utopio kaj de la komunismo daŭre hantas en Eŭropo kaj la mondo. **¡Proletoj de ĉiuj landoj, unuiĝu vin!.**

dad mayor de resistencia y de adaptación de lo que él creía. La previsión de Marx sobre la evolución de las capas medias, que caerían en el proletariado, es acertada sólo si se da al término "proletariado" un sentido amplio abarcando a todos los asalariados, no sólo el obrero y trabajador manual. Las condiciones de trabajo que describe el ***Manifiesto*** no son las actuales, gracias a las luchas de los trabajadores inspirados en el propio ***Manifiesto***, y también por los avances tecnológicos.
Marx escribe que de todas las clases de la sociedad frente a la burguesía, sólo el proletariado forma una clase realmente revolucionaria. También esto es cierto solamente si por proletariado se entiende a todos los asalariados y no sólo a los obreros industriales.
Marx notaba que los proletarios no tienen propiedad y que sus relaciones con su familia no se parecen a las de la familia burguesa. Eso difiere de la realidad actual. Cierto que los asalariados no detentan la propiedad de los medios de producción, pero poseen algunos bienes. La relación con su familia se parece a la de la burguesía. Y además el proletario no ha sido despojado de todo carácter nacional como Marx preveía. Él decía que las leyes, la moral y la religión son prejuicios burgueses que encubren otros intereses burgueses, pero las leyes, la moral y la religión demostraron que pueden ser también palancas para derribar los intereses burgueses.
En cambio, otras afirmaciones de Marx y Engels son más ciertas hoy que en la época en que fueron formuladas. Cuando Marx escribía que el movimiento proletario es el movimiento autónomo de la inmensa mayoría en interés de la inmensa mayoría, se anticipaba al futuro y ampliaba considerablemente las fronteras del proletariado. Igual que cuando afirmaba que para existir y para dominar, la clase burguesa necesita una cosa esencial: la acumulación de la riqueza en manos de los particulares, la formación y el crecimiento del capital, la condición del capital es el asalariado.
Según Marx, la burguesía produce ante todo sus propios sepultureros. Su eliminación y el triunfo del proletariado son igualmente inevitables. Esta, a modo de profecía mesiánica, tiene vigencia si se la considera como la formulación de una tarea a realizar, un meta por la que luchar, un fin a conseguir, y no como una creencia en un determinismo histórico. La historia no está escrita de antemano; todas las posibilidades están abiertas y el futuro será el resultado de los trabajos y los esfuerzos humanos. El siglo y el milenio que comienzan serán el escenario temporal del enfrentamiento entre las fuerzas que quieren perpetuar la explotación y las que quieren construir un mundo nuevo derrocando el orden social y económico tal como existe en el presente.
Con razón las clases dominantes tiemblan ante la amenaza de una revolución de la creciente masa de los oprimidos, explotados y marginados del mundo. Los proletarios tienen un mundo para ganar. El fantasma de la utopía y del comunismo sigue campando por Europa y el mundo. **¡Proletarios de todos los países, uníos!.**

RIZO KUN SEKVINBEROJ

Ingrediencoj:
180 g. da rizo
1/2 l. da akvo
pinĉo da cinamo
1/4 tekulereto da kurkumo
salo laŭ gusto
iomete da raspita citronŝelo
100 g. da sekvinberetoj
45 g. da butero
sukero laŭ gusto

Preparado:

Lavu bone la rizon, metu ĝin en kaserolon kune kun la cinamo, kurkumo, salo kaj la akvo. Kuiru kaj kiuretu ĝin dum 15 minutoj, kirlante ĝin de tempo al tempo. Aldonu la sekvinberetojn, la raspitan citronŝelon kaj kuiretu ĝin dum 20 minutoj aŭ ĝis kiam la rizo estu mola. Aldonu la buteron kaj sukeron kaj kuiretu ĝin ankoraŭ dum 1 minuto. Kaj poste ... bonan apetiton!

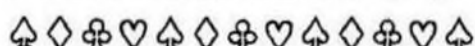
ARROZ CON PASAS

Ingredientes:
180 g. de arroz
1/2 l. de agua
pizca de canela
1/4 de cucharadita de te, de cúrcuma
sal al gusto
un poco de cascara de limón raspada
100 g. de pasas pequeñas
45 g. de manteca
azúcar al gusto

Preparación

Lave bien el arroz, póngalo en una cacerola junto con la canela, la cúrcuma, la sal y el agua y cuezalo durante 15 minutos removiendo de tiempo en tiempo. Añada las pasas, las raspaduras del limón y continúe cocinando a fuego lento durante 20 minutos o hasta que el arroz este blando. Añada la manteca y el azúcar y cocine aún durante 1 minuto más. Y después ... buen provecho!

LUDKARTOJ

Dum la dua mondmilito estis grupo da soldatoj, kiuj ĵus finis kelktagan marŝadon. Kelkaj el ili iris sekvonttage, dimanĉe, al la preĝejo. Kun ĉiuj el ili, krom unu, estis Biblio. Dum la diservo, tiu sen Biblio elprenis kompleton da ludkartoj. Kiam oficiro ekvidis tion, li ordonis al la soldato remeti la pakon en sian poŝon. Kiam finiĝis la diservo, la soldato ricevis ordonon prezenti sin antaŭ la ĉefoficiro.

La reago de la ĉefoficiro estis:"Se vi ne havas tre bonan kialon por agi tiel maldece, vi ricevos vian merititan punon, do, donu klarigon pri via konduto".

La soldato klarigis, ke li ne edukiĝis en kristana familio kaj tial li ne posedis Biblion. Tamen, lastatempe li ekkonis la Sinjoron Jesuon kaj decidis, ke kiam li sukcesos ŝpari sufiĉe da mono, li aĉetos al si Biblion. Intertempe li devis uzi ludkartojn, ĉar ili helpis al li adoradi.

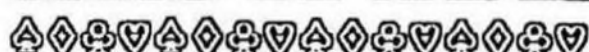
Ordonis la oficiro, ke li klarigu, kaj tion la soldato penis fari.

« Nu, li diris, la karto kun **unu** emblemo memorigas al mi, ke estas nur unu Dio. **Du** emblemoj memorigas al mi, ke la Biblio estas dividita en du partojn, la malnovan kaj la novan Testamentojn. Numero **tri** pensigas min pri la Patro, la Filo kaj la Sankta Spirito. Numero **kvar** kondukas min al memoro pri la kvar Evangelioj; de Mateo, Marko, Luko kaj Johano. Numero **kvin** memorigas al mi pri la dek virgulinoj -kvin saĝaj kaj kvin malsaĝaj-. Dio kreis la mondon dum **ses** tagoj kaj ripozis dum la **sepa** tago.

Noa kaj lia familio -**ok** entute- saviĝis de la inundo. Jesuo resanigis dek leprulojn -sed nur unu revenis por danki-, kaj **naŭ** ne faris tion. Kompreneble numero **dek** memorigas al mi pri la Dek Ordonoj. La bildo de **reĝo** memorigas al mi, ke estas nur unu Reĝo. La **Reĝino** estas Maria, la Patrino de Jesuo, kaj la **nano**, kompreneble, estas la diablo.

La sumo de la emblemoj sur la kartoj estas **365** , la nombro de tagoj en jaro.

JUEGO DE NAIPES

Durante la segunda guerra mundial había un grupo de sodados, que acababan de finalizar una marcha de varios días. Algunos de ellos fueron al día siguiente, domingo, a la iglesia. Todos ellos, excepto uno, tenían Biblia. Durante el servicio divino, el que no tenía Biblia sacó una baraja completa de naipes. Cuando un oficial vislumbró aquello, ordenó al soldado volver a meter el paquete en el bolsillo. Cuando acabó el servicio divino, el soldado recibió orden de presentarse ante el oficial-jefe.

La reacción del oficial-jefe fue:"Si usted no tiene un buen motivo para obrar tan indecentemente, recibirá su merecido castigo, por consiguiente, déme una explicación de su conducta".

El soldado explicó, que él no fue educado en una familia cristiana y por tanto no poseía una Biblia. Sin embargo, últimamente él empezó a conocer al Señor Jesús y decidió, que cuando lograra ahorrar suficiente dinero, compraría una Biblia. Entre tanto tenía que usar los naipes, porque ellos le ayudaban a adorar.

Ordenó el oficial, que le aclarara eso, y el soldado procuró hacerlo.

«Pues bien, dijo, el naipe con **un** palo me recuerda, que hay sólo un Dios. **Dos** palos me recuerdan, que la Biblia está dividida en dos partes, el antiguo y el nuevo Testamento. El número **tres** me hace pensar acerca del Padre, el Hijo y el Espíritu Santo. El número **cuatro** me conduce a recordar los Evangelios; de Mateo, Marcos, Lucas y Juan. El número **cinco** me recuerda a las diez vírgenes -cinco prudentes y cinco insensatas-. Dios creó el mundo en **seis** dias y el **séptimo** descansó.

Noé y su familia -**ocho** en total- se salvaron del diluvio. Jesús curó a diez leprosos -pero sólo uno volvió para dar gracias-, y **nueve** no lo hicieron. Naturalmente el numero **diez** me recuerda los Diez Mandamientos. La figura del **rey** me recuerda, que hay un solo Rey. La **reina** es María, la madre de Jesús, y el **enano** (comodín), naturalmente es el diablo.

La suma de los palos sobre los naipes son **365**, el número de días de un año.

· 52 kartoj estas la nombro de semajnoj en jaro. Estas **kvar** emblemo-specoj en ĉiu kompleto da kartoj, kvar semajnoj en monato kaj ankaŭ kvar sezonoj en la jaro. Fine, estas **dekdu** kartoj kun bildoj sur ili, la nombro da monatoj en jaro, kaj tiel, sinjoro, kvankam mi ne posedas Biblion, la kartoj helpas al mi pensi pri ĝia enhavo».

La ĉefoficiro ne havis ion por diri, kaj ĉar li mem neniam kalkulis ĉiujn emblemojn en tuta kartaro, la juna soldato restis sen puno.

el "Kristana Alvoko", majo 1995.

52 naipes es el mismo número de semanas de un año. Hay **cuatro** especies de palos en cada baraja de naipes, cuatro semanas en el mes y cuatro estaciones en el año. Finalmente, hay **doce** naipes con figuras sobre ellos, el número de meses de un año, y así señor, aunque yo no poseo una Biblia, los naipes me ayudan a pensar en su contenido».

El oficial-jefe no tuvo nada que decir, porque él mismo nunca calculó todas las figuras en una baraja de naipes, y el joven soldado quedó sin castigo.

de "Kristana Alvoko" , mayo 1995.

85-a Universala Kongreso de Esperanto
Tel-Avivo, Israelo
25 julio - 1 aŭgusto 2000

85 Congreso Universal de Esperanto
Tel-Aviv, Israel
25 julio - 1 agosto 2000

Bonvenon al Tel-Avivo!

La lando

Israelo ofertas preskaŭ senliman gamon de allogaĵoj por vizitantoj el la tuta mondo kaj por la kredantoj de pluraj religioj. Ĝia historio etendiĝas tra 4000 jaroj, dum kiuj la bibliaj rakontoj ofte miksiĝas kun la pejzaĝoj kaj urboj videblaj ankaŭ nuntempe. La plej elstara el tiuj estas Jerusalemo, antikva kaj moderna metropolo, kie oriento kaj okcidento renkontiĝas, antikveco miksiĝas kun moderneco. Vizito al Jerusalemo, sankta urbo al la mondaj monoteismaj religioj -judaismo, kristanismo kaj islamo- estas malkovro de la arkitekturoj de grandaj imperioj, esploro de sanktejoj de grandaj religioj, trovo de antikvaĵoj kaj historiaj restaĵoj, atestantaj pri ĝia granda heredaĵo.

La vizitantoj de Israelo povas sekvi la piedsignojn de Abrahamo, Jesuo, Saladino, Rikardo Leonkoro, Napoleono, kaj tiom da aliaj herooj de la pasinteco, kies nomoj kaj spiritoj ekscitas la imagon; ili povas naĝi en la Lago de Galileo, ĝui la ravan belecon de la ĝardenoj en la Bahaa Monda Centro en Hajfa, admiri la fortikaĵon de Masado, flosi en la plej malalta loko de la mondo sur la akvo de la Morta Maro, kaj spekti la subakvan paradizon de la Ruga Maro en Ejlat.

La moderna Israelo ofertas ankaŭ alispecajn fascinan trajtojn; la kibuco, unika israela kontribuo al komunuma vivado; internaciaj vivoplenaj urboj kaj belaj, tre variaj pejzaĝoj, altteknologiaj industrioj, universitatoj kaj esplorcentroj. Ĉio ĉi troviĝas en facile atingebla lando, kiu estas konvene kombinebla kun aliaj vojaĝoceloj.

Jerusalem

¡Bienvenidos a Tel-Aviv!

El país

Israel ofrece una gama casi ilimitada de atracciones para los visitantes de todo el mundo y para los creyentes de varias religiones. Su historia se extiende 4000 años, durante los cuales las narraciones bíblicas a menudo se mezclan con los paisajes y ciudades que se pueden ver todavía en la actualidad. La más destacada de ellas es Jerusalem, antigua y moderna metrópoli, donde oriente y occidente se encuentran, la antigüedad se mezcla con la modernidad. Una visita a Jerusalem, ciudad santa de las religiones monoteistas del mundo -judaismo, cristianismo e islam- es un descubrimiento de las arquitecturas de grandes imperios, búsqueda de santuarios de grandes religiones, encuentro de antigüedades y reliquias históricas, que acreditan su gran herencia.

Los visitantes de Israel pueden seguir las huellas de Abraham, Jesús, Saladino, Ricardo Corazón de León, Napoleón, y tantos otros héroes del pasado, cuyos nombres y espíritus excitan la imaginación; pueden nadar en el Lago de Galilea, disfrutar la encantadora belleza de los jardines en el Centro Bahaísta Mundial en Haifa, admirar la fortificación de Masada, flotar en el lugar más bajo del mundo sobre el agua del Mar Muerto, y ver el paraíso submarino del Mar Rojo en Eilat.

El Israel moderno ofrece también rasgos fascinantes de otro tipo; el kibutz, la única contribución israelí al modo de vida comunitario; ciudades internacionales bellas y llenas de vida, paisajes muy variados, industrias de alta tecnología, universidades y centros de investigación. Todo esto se encuentra en un país de fácil acceso, que se puede combinar convenientemente con otros objetivos de viaje.

La urbo

Tel-Avivo (oficiale: Tel-Aviv-Jafo), fondita en 1909, estas la plej moderna urbo de Israelo, hejmo de komerco, kulturo kaj distro, urbo vigla tage kaj nokte, kiu pravigas sian devizon "La senpaŭza urbo". Sed preter sia pulsanta ritmo kaj riĉa elekto de aktivadoj, Tel-Avivo estas feria metropolo, kun longaj, puraj, facile atingeblaj sablaj strandoj, marborda promenejo, jaĥt-haveneto kaj intensa gamo de marbordaj aktivadoj, kreitaj por kompletigi la ĝuon de la tepida maro, kiu ebligas naĝi, sunumi aŭ simple ripozi en la freŝa maraero dum la plejparto de la jaro.
La nokta vivo viglas en sennombraj drinkejoj, tavernoj, kafejoj, restoracioj, noktokluboj kaj dancejoj, multaj el kiuj malfermitaj ĝis la frumateno. Tel-Avivo estas ankaŭ aĉetemula paradizo, kie eblas trovi ĉiun varon importitan aŭ produktitan en Israelo. Ĉe Tel-Avivo troviĝas la antikva urbo Jafo, restaŭrita en 1953, kun siaj antikva haveno, pulbazaro, kaj granda vario de galerioj, memoraĵbutikoj, restoracioj kaj la artista kvartalo en la Malnova Urbo.

La kongresejo

La hotelo kaj kongrescentro Dan Panorama, ĉe la mediteranea marbordo, kun belegaj pejzagoj de la antikva Jafo kun ties pitoreska haveno en la sudo, la turisma marbordo de Tel-Avivo en la nordo, kaj la apudaj parko kaj nova komerca centro. En promen-distanco trovigas la Ŝalom-Turo kun sia observejo kaj la nova Opero-aĉetumejo. La hotela kongrescentro havas multajn restoraciojn, bufedojn kaj diversgrandajn salonojn, kaj kongresan salonegon kun 2000 lokoj. Krome ĝi havas naĝejon, plene ekipitan san- kaj sport-centron, saŭnon, ĵakuzion ktp.

Esperanto-Ligo en Israelo invitas vin al Tel-Avivo. Kombinu kongresumadon kun turismado en nia unika, nov-malnova lando!

La ciudad

Tel-Aviv (oficialmente: Tel-Aviv-Jaffa), fundada en el año 1909, es la ciudad más moderna de Israel, lugar de comercio, cultura y distracción, ciudad vivaz día y noche, que hace honor a su divisa "La ciudad sin pausa". Pero más allá de su vibrante ritmo y rica elección de actividades, Tel-Aviv es una metrópoli vacacional, con largas, puras y accesibles playas, paseo marítimo, pequeño puerto de yates y una intensa gama de actividades marítimas, creadas para completar el disfrute del tibio mar, donde se puede nadar, tomar el sol o simplemente reposar en el freco aire marítimo durante la mayor parte del año.
La vida nocturna anima en numerosos bares, tabernas, cafeterías, restaurantes, clubs nocturnos y salas de baile, muchos de los cuales permanecen abiertos hasta la madrugada. Tel-Aviv es también un paraíso para los compradores, donde es posible encontrar cualquier mercancía importada o producida en Israel. Junto a Tel-Avivo se encuentra la antigua ciudad de Jaffa, restaurada en 1953, con sus antiguos puerto, bazar, y gran variedad de galerías, tiendas de recuerdos, restaurantes y el barrio de los artistas en la Ciudad Vieja.

El centro congresual

El hotel y centro congresual Dan Panorama, situado junto a la costa mediterránea, con bellísimos paisajes de la antigua Jaffa con su pintoresco puerto al sur, la costa turística de Tel-Aviv al norte, y los próximos parques y nuevo centro comercial. En una distancia de paseo se encuentra la Torre-Ŝalom con su observatorio y las nuevas Galerías-Ópera. El hotel centro congresual tiene muchos restaurantes, bufetes y salones de diverso tamaño, y un gran salón congresual con 2000 plazas. Además tiene una piscina, un centro sanitario y deportivo plenamente equipado, sauna, yacusi, etc.

La Liga Esperantista de Israel os invita a Tel-Aviv. Combinad la asistencia al congreso con turismo en nuestro país único, nuevo y viejo.

Aktivado de nia E-Grupo

Dum la plurjara silento de nia revuo, la Grupo de Esperanto, tamen, ne restis senfara. Ni plue dediĉiĝis al nia normala aktivado de esperantista rondo kiu volas kontribui, laŭ sia ebleco, al la disvastigado de la Internacia Lingvo.

Astura Esperanto Asocio ĉiujare faris kursojn de Esperanto, plejofte bazajn kursojn, sed foje ankaŭ perfektigan kurson por tiuj gelernantoj kiuj jam estis partoprenintaj unuan kurson.

Malfeliĉe, en nia epoko nur tre malmultaj personoj interesiĝas pri la lingva solvo kiun konstituas Esperanto por alfronti la problemon de la multlingveco de nia planedo en la nuna procezo de tutmondiĝo. La avantaĝoj de Esperanto, rilate al aliaj solvoj kiujn oni aplikas kun la potenca helpo de la superregantaj fortoj de nia mondo, estas evidentaj sed por tiuj kiuj konsentas kontaktiĝi kun la I.Lingvo kaj ties lernado.

Pri la eksterordinara facileco de Esperanto povas atesti niaj gelernantoj kaj ĉiuj geesperantistoj en la mondo. Foje nia E-grupo ricevas viziton de fremdaj samideanoj. La fotoj sur tiu ĉi paĝo rememoras vizitojn de fremdaj esperantistinoj okazintaj laŭlonge de la nun finiĝanta jaro 1999. Estis ankaŭ vizitoj, dum la pasintaj jaroj, de esperantistoj de nia urbo al fremdaj gesamideanoj, ĉefe okaze de la Universalaj Kongresoj de Esperanto.

Actividad de nuestro Grupo de Esperanto

Durante los años en que guardó silencio nuestra revista, el Grupo de Esperanto, sin embargo, no permaneció inactivo. Nos seguimos dedicando a nuestra actividad normal de círculo esperantista que quiere contribuir. en la medida de sus posibilidades, a la disfusión de la Lengua Internacional.

La Asociación Asturiana Esperanto organizó cada año cursos de Esperanto, cursos básicos la mayoría de las veces, pero también algún curso de perfeccionamiento para los alumnos que ya habían participado en el curso primero.

Por desgracia, actualmente no son muchas las personas que se interesan por la solución lingüística que representa el Esperanto para afrontar el problema de la diversidad de lenguas de nuestro planeta en el actual proceso de mundialización. Las ventajas del Esperanto, frente a otras soluciones apadrinadas por los grandes poderes de este mundo, son evidentes, pero sólo para quienes consienten contactar con la Lengua Internacional y su estudio.

Acerca de la extraordinaria facilidad del Esperanto pueden atestiguar nuestros alumnos y todos los esperantistas del mundo. A veces nuestro Grupo de Esperanto recibe la visita de colegas de otros países. Las fotos de esta página son recuerdos de visitas de algunas esperantistas que tuvieron lugar en el año 1999 que termina. También esperantistas de nuestra ciudad visitaron, durante los pasados años, a colegas extranjeros, principalmente con ocasión de los Congresos Universales de Esperanto.

Dum la tagoj 11a al 13a de marto de ĉi-jaro 1999 okazis en nia urbo Gijón la **1a Festo de la Lingvoj**. Temis pri iu aranĝo kiu celas promocii la praktikadon de la idiomoj kaj la renkontiĝo inter kulturoj.
Ĝi estis grava evento enkadrigita en Eŭrop-nivela programo celanta potencigi la dinamikan praktikadon de lingvoj kaj montri la riĉecon de la kulturaj diferencoj kaj diversecon, disvolvigante la akceptemon kaj la komunikkapablon de la civitanoj, samkiel reliefigi kaj altiri la publikan atenton pri diversaj kulturaj iloj utilaj por aliri al la scipovo de fremdaj lingvoj.
Evidentiĝas ke temas pri ia penado en la procezo de solvado de la lingva problemo en iu Eŭropo kiu antaŭenmarŝas al sia unuiĝo.
Nia urba E-Grupo konsideris ke ni devus partopreni en tiu Festo kun nia mesaĝo "ke ekzistas kaj bone funkcias efika solvo por alfronti la lingvo-diversecon de nia kontinento kaj de la mondo ĝenerale: **Esperanto**".
En nia stando en la festejo, kiu aperas en foto sur tiu ĉi paĝo, ni prezentis amplekssan kolekton de esperantista materialo: revuoj, ĵurnaloj, libroj...
Krome ni respondis al la demandoj de interesitaj personoj kaj disdonis inter la publiko ekzemplerojn de speciala broŝuro de **Hispana Esperanto Federacio** kaj de flugfolioj ellaboritaj de ni mem, per kiuj oni informas pri la taŭgeco de **Esperanto** en ĉiuj sferoj de la homa vivo.
Nia Esperanto-Grupo taksas tre utila tiun sperton ĉar ĝi estis por ni grava okazo propagandi pri la Internacia Lingvo **Esperanto**, kaj ni planas plu partopreni en sekvontjaraj okazaĵoj de tiu Festo.

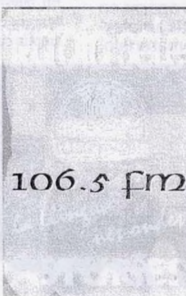

Durante los días 11 al 13 de marzo de 1999 tuvo lugar en nuestra ciudad de Gijón la **1ª Fiesta de las Lenguas**. Se trata de una experiencia que pretende promover la práctica de los idiomas y el encuentro entre culturas.
Se trata de una iniciativa importante encuadrada en un programa a nivel europeo que pretende potenciar la práctica dinámica de los idiomas y mostrar la riqueza de las diferencias culturales y de la diversidad, desarrollando la capacidad de acogida y de comunicación de los ciudadanos, a la vez que poner de relieve y atraer la atención pública sobre diversos instrumentos culturales útiles para acceder al conocimiento y dominio de lenguas extranjeras.
Es evidente que se trata de un esfuerzo en el proceso de solución del problema lingüístico en una Europa que avanza a su unión.
El Grupo de Esperanto de nuestra ciudad consideró que debíamos participar en esa Fiesta con nuestro mensaje "que existe y funciona bien una solución eficaz para afrontar la diversidad lingüística de nuestro continente y del mundo en general: **Esperanto**".
En nuestro stand en el recinto de la fiesta, que aparece en la foto de esta página, presentamos una amplia colección de material esperantista: revistas, periódicos, libros...
Además respondimos a las preguntas de las personas interesadas y distribuímos entre el público ejemplares de un folleto especial de la **Federación Española de Esperanto** y de hojas volantes elaboradas por nosotros mismos, por las cuales se informa sobre la aptitud del **Esperanto** en todas las esferas de la vida humana.
Nuestro Grupo de Esperanto valora muy útil esa experiencia pues supuso para nosotros una ocasión importante para hacer propaganda sobre la Lengua Internacional **Esperanto**, y proyectamos seguir participando en las ediciones de esa Fiesta de los años siguientes.

Inter la interesaj personoj kun kiuj ni havis okazon kontakti dum la tagoj de la 1a Festo de la Lingvoj, estas speciale menciinda la kazo de Abelardo González, radioparolisto de RADIO SELE.
RADIO SELE estas iu radiostacio kiu dissendas laŭ modulita frekvenco sed kiu aspiras al pli potenca dissendkapablo, kiun povos atingi post ne longa tempo.
La dissendado de tiu radiostacio okazas, ĉefe, en la astura lingvo («bable»). Fakte, inter la celoj de RADIO SELE troviĝas la promociado de la astura lingvo kaj kulturo, kiu dum jarcentoj restis ne sufiĉe zorgita de la loĝantaro de tiu ĉi regiono. Oni povas diri ke tiu radiostacio troviĝas inter la asturiismaj instancoj kiuj volas labori por la rehavo de la kultura heredaĵo de nia regiono.
Unuavide povas ŝajni ke la celo de tiu radiostacio tute kontraŭas la celon de internacia lingvo kia Esperanto al kiu ni dediĉas nian atenton, nian intereson kaj nian laboron. Kaj tamen la afero tute ne estas tia; tiu estas eraro sufiĉe disvastigita. La defendo de la minacataj etnaj lingvoj kaj kulturoj tute ne kontraŭas la celon disvastigi internacian lingvon. Ambaŭ lingvoj -la etnismaj kaj la internacia- rolas en sia specifa tereno. Esperanto celas esti ponto inter la diversaj lingvo-parolantoj, kiuj plene rajtas konservi kaj defendi sian propran naciajn kaj etnismajn lingvojn. Menciinde estas ke Abelardo dissendas tra RADIO SELE ĉiumerkrede je la 19a horo, programon dediĉitan al Esperanto. En kelkaj sesioj de tiu programo intervenis membroj de la estraro de **Astura Esperanto Asocio** por diskonigi aferojn rilate al nia temo. Pere de tiuj radioelsendoj ni anoncis la kurson de Esperanto kiun ni estas organizantaj en Oviedo. La lasta el tiuj elsendaĵoj temis pri la esperantista festo kiun oni estis preparante tiam por la 19a de decembro en Avilés.

Entre las personas interesantes con quienes tuvimos ocasión de contactar durante los días de la 1ª Fiesta de las Lenguas, es digno de una mención especial el caso de Abelardo González, locutor de RADIO SELE.
RADIO SELE es una radioemisora que emite en frecuencia modulada pero que aspira a una potencia mayor de emisión, que podrá conseguir quizá pronto.
Las emisiones de esta radioestación tienen lugar, principalmente, en la lengua asturiana («bable»). De hecho, entre los objetivos de RADIO SELE se encuentra la promoción de la lengua y la cultura asturianas, que durante varios siglos no fueron suficientemente cuidadas por la población de esta región. Se puede decir que esa emisora se encuentra entre las instancias asturianistas que quieren trabajar por la recuperación de la herencia cultural de nuestra región.
A primera vista puede parecer que el objetivo de esa emisora va totalmente en contra del objetivo de una lengua internacional como el Esperanto al que dedicamos nuestra atención, nuestro interés nuestro trabajo. Y sin embargo el asunto no es así en absoluto; ese es un error muy difundido. La defensa de las lenguas y culturas étnicas amenazadas no contradice en absoluto al objetivo de difundir una lengua internacional. Ambas lenguas -las étnicas y la internacional- juegan su papel en su terreno específico. El Esperanto pretende ser un puente entre los hablantes de las diversas lenguas, que tienen pleno derecho a conservar y defender sus propias lenguas nacionales y étnicas. Es digno de mención que Abelardo emite a través de RADIO SELE todos los miércoles a las 7 h. de la tarde, un programa dedicado al Esperanto. En algunas sesiones de ese programa intervenimos membros de la directiva de la **Asociación Asturiana de Esperanto** para difundir cosas en relación a nuestro tema. Por medio de esas emisiones anunciamos el curso de Esperanto que estamos organizando en Oviedo. La última de esas emisiones trató sobre la fiesta esperantista que se estaba preparante entonces para el 19 de diciembre en Avilés.

La geesperantistoj en la tuta mondo festas ĉirkaŭ la 15a de decembro la naskiĝdaton de L.L.Zamenhof, kreinto de Esperanto. En Asturio, la du E-grupoj nuntempe ekzistantaj kuniĝas por tion festi en la dimanĉo pli proksima al la menciita dato. Iu jaro la festado okazas en Gijón kaj sekva jaro en Avilés. Ĉijare, estis la Grupo «Antaŭen», de Avilés, kiu demarŝis la organizadon de la festo. La programo (kiel kutime) konsistis el meso en Esperanto (en la kapelo "Jesuo de Galiana), kaj sekve simbola inaŭguro de iu placo dediĉota al Esperanto kaj kies aljuĝo estis mendita al la urba konsilantaro. Fine, kaj ankaŭ kiel kutime, la geesperantistoj de ambaŭ grupoj partoprenis en frata festeno en restoracio «La Estaca» de tiu urbo.

En la preparado de tiu programo intervenis entuziasme kiel ĉiam la Prezidanto kaj fondinto de la E-Grupo «Antaŭen», Nicolás Muñiz. Los festeroj disvolviĝis normale, sed malfeliĉe tiu samideano ne povis partopreni en ili. Ĝuste la antaŭtago de la festo li suferis infarkton. Laŭ ekspresa deziro lia kaj de lia familio, oni plenumis la planitan programon. Finiĝinte la meso, en kiu oni preĝis por la sano de Nicolás, iu delegacio de la geesperantistoj adresiĝis al la hospitalo, kie li troviĝis; tie oni informis al ili ke la stato de la malsanulo estis mortdanĝera. Ĝuste tiutage kaj kiam ankoraŭ ne estis finiĝanta la bankedo de la geesperantistoj forpasis tiu homo sur kies sindediĉo kaj idealismo baziĝis la ekzistado kaj funkciado de la avilesa E-grupo, kaj kiu dediĉiĝis ankaŭ al aliaj kulturaj iniciatoj de sia urbo. Ni rememoras kaj omaĝas lin; kaj esprimas nian kondolencon al lia familio, ĉefe al María Luisa, lia edzino kaj esperantista kunlaborantino.

Los esperantistas de todo el mundo celebran su fiesta en torno al 15 de diciembre, fecha de nacimiento del L.L.Zamenhof el creador del Esperanto. En Asturias, los dos grupos existentes actualmente se unen para celebrarlo en el domingo más próximo a la fecha mencionada. Un año la celebración tiene lugar en Gijón y al siguiente en Avilés. En el año 1999 fue el Grupo «Antaŭen», de Avilés, el encargado de organizar la celebración. El programa (como de costumbre) constaba de una misa en Esperanto (en la capilla de Jesús de Galiana), y a continuación la inauguración simbólica de una plaza dedicada al Esperanto y cuya denominación está solicitada al Ayuntamiento de esa ciudad. Finalmente, y también como de costumbre, los esperantistas de ambos grupos participaron en una comida de hermandad en el restaurante «La Estaca» de esa ciudad.

En la preparación de ese programa intervino con entusiasmo como siempre el Presidente y fundador del Grupo «Antaŭen», Nicolás Muñiz. Los actos se desarrollaron con toda normalidad, pero desafortunadamente ese compañero no pudo participar en ellos. Justamente la víspera de la celebración sufrió un infarto. Por expreso deseo suyo y de su familia se continuó con el programa establecido. Terminada la misa, en la que rezó por la salud de Nicolás, una delegación de los esperantistas se trasladó al hospital donde estaba internado, donde se les informó de que el estado del enfermo era crítico. Precisamente en este día y cuando aún no había finalizado el banquete de los esperantistas fallecía este hombre a cuya dedicación e idealismo se debe la existencia y funcionamiento del grupo avilesino de Esperanto, y que también se dedicaba a otras iniciativas culturales de su ciudad. Vaya para él nuestro recuerdo y nuestro homenaje; y nuestro más sentido pésame a su familia, en especial a María Luisa, su esposa y colaboradora esperantista.

Kunsido de A.E.A.

Reunión de A.E.A.

La 24a de novembro okazis en la sidejo de nia **Astura Esperanto Asocio eksterordinara kunsido de la asocianoj** kunvokita por pritrakti diversajn temojn kies urĝeco ne permesis atendi la ĉiujaran ordinaran kunsidon. Post la legado kaj aprobo de la akto de la antaŭa kunveno, la Prezidanto de la Asocio, Santiago Mulas Gallego, informis pri la aktivado de A.E.A. kiaj E-kursoj faritaj ĉi-jare en nia sidejo, kaj eksponis projektojn de pluaj kursoj por la sekva lernojaro, kiuj komenciĝos en januaro de la 2000a jaro kaj kiuj estos oportune anoncataj pere de presaro, radio kaj ceteraj laŭkutimaj metodoj.

Sekve li informis pri la ĝisnunaj demarŝoj, vanaj, kiujn la Asocio realigis cele de atingi subvencion de la urbodomo por la ellaborado de la revuo HELECO, y proponis novajn demarŝojn samcelajn, plenumendaj antaŭ aliaj instancoj. La asembleo pridebatis ĉi tiun temon kaj sugestis iajn ideojn, kiuj povos esti konsiderataj.

Oni informis pri la partopreno de nia Asocio en la Unua Festo de la Lingvoj en Gijon, okazinta de la 11a al la 13a de marto de la nun finiĝanta jaro, kaj oni taksis la utilon de tiutipa aktivado celante la disvastigadon de la Internacia Lingvo kaj de la rolo kiun povas ludi Esperanto por faciligi la interkomunikadon en la nuna multlingva mondo. Oni reliefigis ankaŭ la eĥon de tiu nia partopreno en esperantistaj revuoj kiaj: **Heroldo de Esperanto**; **Boletín de la Hispana Esperanto Federacio**; revuo **Esperanto** de **Universala Esperanto Asocio**, samkiel leteroj de H.E.F.;

El 24 de noviembre tuvo lugar en la sede de nuestra **Asociación Asturiana de Esperanto una reunión extraordinaria de socios** convocada para tratar diversos temas cuya urgencia no permitía dejar para la reunión ordinaria anual. Tras la lectura y aprobación del acta de la reunión anterior, el Presidente de la Asociación, Santiago Mulas Gallego, informó de las actividades de A.E.A. tales como los cursos impartidos este año en nuestra sede, y pasó a exponer los proyectos de cursos para el nuevo año lectivo, que comenzarán el próximo enero del 2000 y que se anunciarán con antelación por la prensa, radio y otros métodos habituales.

Seguidamente pasó a informar de las gestiones, hasta ahora fallidas, que la Asociación realizó a fin de obtener una subvención municipal para la elaboración de la revista "HELECO", y proponer nuevas gestiones a realizar en otros ámbitos para el mismo objetivo. La asamblea debatió este tema y aportó algunas ideas que se tratarán de poner en práctica.

Se informó de la participación de nuestra Asociación en la 1ª Fiesta de las Lenguas en Gijón, que tuvo lugar del 11 al 13 de marzo del año que finaliza, y se valoró la utilidad de este tipo de actividad en orden a la difusión de la Lengua Internacional y del papel que puede jugar el Esperanto para facilitar la comunicación en el mundo actual multi-lingüístico. Se resaltó también el eco que esa participación nuestra tuvo en revistas esperantistas tales como: **Heroldo de Esperanto**; **Boletín de la Federación Española de Esperanto**; revista **Esperanto** de la **Asociación Universal de Esperan-**

Centro de Promociado de Lingvoj, k.t.p. gratulante al nia Astura Esperanto Asocion pro sia partopreno kaj kunlaborado en la menciita prikultura evento.
Eble la ĉefa temo de la kunveno estis la pristudo kaj debato de la projekto de organizado de E-kurso for nia loĝurbo, konkrete en Oviedo, kie ankoraŭ ne ekzistas ia E-Grupo. La graveco de tiu projecto enestas precize en tio ke tiu iniciato povos esti ia formo ekestigi en tiu urbo iun esperantistan centron kun propra vivo kaj aktivado. Kiel limdato por la komenciĝo de tiu kurso estis fiksita la dua semajno de la proksima monato januaro de la 2000a jaro.
Menciindas ankaŭ la interveno de Julio Argüelles emfazante pri le neceso ke la geesperantistoj perfektigadu sian konon de la problemaro kaj aktivado de la Esperantista Movado ĉeestante, laŭ ilia ebleco, la naciaj kaj internaciaj kongresoj de Esperanto.

to, así como cartas de H.E.F.; Centro de Animación de Lenguas, etc, felicitando a la A.E.A. por su participación y colaboración en dicho evento cultural.
Quizá el tema principal de la reunión fue el examen y debate del proyecto de organización de un curso de Esperanto fuera de nuestra localidad, concretamente en Oviedo, donde no existe aún un Grupo esperantista. La importancia de este proyecto radica precisamente en que puede ser una forma de iniciar en esa ciudad un centro esperantista con vida y actividad propia. Como fecha de comienzo de ese curso se fijó la segunda semana del próximo mes de enero del 2000.
Es de destacar también la intervención de Julio Argüelles poniedo énfasis sobre la necesidad de que los esperantistas perfeccionen su conocimiento de la problemática y actividades del Movimiento Esperantista asistiendo, en la medida de sus posibilidades a los congresos nacionales e internacionales de Esperanto.

Zamenhofa tago

Mesaĝo legita ĉe la inaŭguro de la placeto ESPERANTO, en Avilés, la 19a de decembro 1999a fare de la asturaj geesperantistoj.

Hodiaŭ ni festas, pluan jaron, la tago de la kreinto de Esperanto, internacia lingvo. Hodiaŭ, por ni, ne estas iu ajn tago, de iu ajn jaro...

Hodiaŭ estas la tago kiam oni rekonas, de nia urba Konsilantaro, la ĉiutagan laboron de tiuj kiuj, sen ia ajn materia intereso, klopodas ĉiurimede ke nia lingvo, la lingvo kiu fratigas ĉiujn popolojn en la mondo, estu pli kaj pli konata kaj uzata de pli kaj pli da personoj.

Nia regiono, dank' al la "revueto", kiun la Grupo **«Antaŭen»** prilaboras kaj eldonas, estas konata en la kvin mondpartoj, de la esperantistaj grupoj kiuj korespondas kun ni.

Estis ĉies deziro ke ĉi tie, en nia urbo, same ol en preskaŭ ĉiuj urboj, kie estas esperantista grupo, estu iu loko, tre simpla, ĉar ankaŭ ne Zamenhof amis la grandajn omaĝojn, kie ĉiam ĉeestu **«ESPERANTO»**, la espero pri interkomprenado de ĉiuj popoloj en la mondo, pere de komuna lingvo, kiu ne postulas la forlason de las diversaj denaskaj lingvoj, sed kiu liberigas kaj egaligas nin, ĉar ne ebligas la venkon de iu kulturo sur alia.

Ni dankas al ĉiuj ĉar vi akompanas nin pluan jaron, kaj ni esperas ke ĉi tiu "anguleto" kiun hodiaŭ ni, ¡finfine! havas, estu komenciĝo de la granda disvastiĝo kiun ĉiuj ni atendas.

¡Sanon kaj Feliĉon al ĉiuj!

Día de Zamenhof

Mensaje leído en la inaügurución del rincón ESPERANTO, en Avilés, el 19 de decembro de 1999 por los esperantistas asturianos.

Hoy celebramos, un año más, el día del creador del Esperanto, idioma internacional.

Hoy, para nosotros, no es un día más, de un año más...

Hoy es el día en que se reconoce, por parte de nuestro Ayuntamiento, el trabajo diario de los que, sin ningún interés material, ponen todo su empeño en que nuestro idioma, el idioma que hermana a todos los pueblos del mundo, sea conocido y usado cada vez más, por más y más personas.

Nuestra tierra, gracias a la *revistina*, que el Grupo **«Antaŭen»** confecciona y edita, es conocida en los cinco continentes, por los grupos esperantistas que se cartean con nosotros.

Era un deseo de todos, que aquí, en nuestra ciudad, al igual que en casi todos los pueblos y villas, donde hay un grupo esperantista, hubiera un lugar, muy sencillo, pues Zamenhof tampoco era amigo de grandes reconocimientos, en el cual estuviera siempre presente **ESPERANTO**, la esperanza del entendimiento de todos los pueblos del mundo, por medio de una única lengua, que no implica el abandono de las distintas lenguas nativas, pero que nos hace más libres e iguales, pues no fomenta el triunfo de una cultura sobre otra.

Os damos las gracias por estar un año más con nosotros y esperamos que este *rinconín* que hoy, ¡por fin! tenemos, sea el inicio de la gran expansión que todos esperamos.

¡Salud y Felicidad para todos!